KÜBA CUMHURİYETİ
ANAYASASI

"KÜBA: 21. YÜZYIL İÇİN İLHAM KAYNAĞI"

José Marti Küba Dostluk Derneği

1 Ocak 1959'da iktidara gelen devrimci hükümetin tesis ettiği toplumsal ve politik örgütlenme Küba halkına vaat ettiği eşit, adil ve özgür bir toplum kurma hedefiyle biçimlendi. Yurdun bağımsızlaşması, ulusun egemenliğini eline alması, toplumun demokrasiye kavuşması ve emeğin özgürleşmesinin ancak hepsi bir arada yaşayabilen kazanımlar olduğunu Küba halkı aradan geçen kırk dokuz yılda insanlık tarihinin tanık olduğu en parlak gelişmelerden birini sergileyerek kanıtladı.

Küba'da sosyalizm, elli yıldır istisnasız bütün ABD hükümetlerinin açık ya da örtülü işgal girişimlerine ve

ablukasına karşın Ada'daki ABD tahakkümüne son verdi. Halkın her düzeydeki toplumsal örgütlenmeler yoluyla yönetime doğrudan katılımını sağladı. Öyle ki, bugün Küba'da aktif nüfusun yüzde 98'i ülkedeki 19 sendikadan birine üyedir. 14 yaşından büyük Kübalı kadınların yüzde 85'i Kübalı Kadınlar Federasyonu'nun üyesidir. Bunlar, kamu yönetimine katılımları Anayasa tarafından garanti altına alınmış pek çok toplumsal ve kitlesel örgütten sadece ikisidir.

Kadınların toplumsal statüsünün, bir ülkedeki insani gelişimi takip etmek için elverişli bir gösterge olduğunu kabul ederek, Kübalı kadınların sosyalizm ile elde ettiklerine bakıldığında kıvanç verici bir tablo ile karşılaşılır: 1959'da emek gücünün sadece yüzde 17'sini oluşturan kadınlar, 2005 yılı itibariyle aktif nüfusun yüzde 44'ünü oluşturuyordu. Bugün Küba'da meclisteki milletvekillerinin yüzde 36'sı, bakanların yüzde 22.7'si, Devlet Konseyi üyelerinin yüzde 16'sı, eyalet meclisi üyelerinin yüzde 31'i, tüm avukatların yüzde 61'i ve hakimlerin yüzde 49'u kadınlardan oluşuyor.

Küba bütün bu dönüşümleri, Anayasa'nın Küba ulusunun örgütlü öncüsü olarak tanıdığı Küba Komünist Partisi önderliğinde hayata geçirdi. Batı'nın egemen basını KKP'yi hep ülkede siyaset tekeli kurmakla itham etti. Oysa ki KKP, liberal demokrasi denen düzendekilere benzer bir seçim partisi değildir. Her düzeyde herhangi bir göreve seçilmek için parti üyesi olmak gerekmez, dahası parti adayları önermez, desteklemez ya da seçmez. Onun görevi toplumu daha ileri hedeflere taşımak için insanları örgütlemek ve harekete geçirmektir. Küba toplumunu anlamak için, onu

liberal demokrasinin bakışıyla değil, bu anayasada ortaya konan politik hedeflerle incelemek gerekir.

Bu nedenle, Küba örneği "çok partili parlamenter rejime dayalı demokrasi" denen göz bağı ile aldatılan halklar için kendilerinden gizlenen gerçeklerin yaşayan bir örneğidir. Yirmi birinci yüzyılın ilk yıllarına rastlayan toplumlar tarihinin uğursuz bir evresinde, Küba halkının neredeyse bütün fertleri "sosyalizmden daha azına razı olmayacaklarını" dünyaya duyurup, bunu anayasalarına değiştirilemez bir hüküm olarak yazdılarsa, arkasında bu kazanımlar durmaktadır.

Bu nedenle Küba, 21. yüzyıl insanının yaşayan en önemli ilham kaynaklarından biridir.

Elinizde tutmakta olduğunuz Küba Cumhuriyeti Anayasası, José Marti Küba Dostluk Derneği üyeleri tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. Anayasa'nın İngilizce çevirisi esas alınarak ve İspanyolca orijinali ile karşılaştırılarak sürdürülen oldukça titiz bir çabanın sonucunda, metnin politik ve hukuki içeriği ve biçiminin yanı sıra devrimci ruhunu da Türkçe'de yeniden kuran bir çeviriye ulaşmaya gayret edilmiştir.

Anayasa'nın yanı sıra bu kitapta yer verdiğimiz, Küba Cumhuriyeti Türkiye Büyükelçisi Sayın Ernesto Gomez Abascal'ın Türkiye'deki okuyucular için yazdığı sunuş Küba'nın bugünkü devrimci anayasasına varan tarihsel serüvenini özetliyor.

Aralık 2007

TÜRKÇE BASIM İÇİN SUNUŞ

ERNESTO GOMEZ ABASCAL
Küba Cumhuriyeti
Türkiye Büyükelçisi

Mevcut Anayasa, halkın üstün çoğunluğu tarafından bir referandumla onaylandıktan sonra, 24 Şubat 1976 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Anayasa metni referandum öncesinde ülkenin her bir köşesinde, sendikalar, okullar ve üniversiteler, fabrikalar ve işyerleri, kadın, çiftçi, öğrenci birlikleri ve meslek örgütleri gibi birçok kurumun dahil olduğu kapsamlı bir tartışma sürecinde müzakere edilmiştir. Toplumun her

kesimi, Anayasa onaylanmadan önce, görüş bildirme ve öneride bulunma fırsatına sahip olmuştur.

Bu Anayasa'nın uzun bir geçmişi vardır. İlk Küba Anayasası, 10 Ocak 1869 tarihinde, ülkenin doğusundaki Guaimaro şehrinde kabul edilmiştir ve bu yüzden de bu isimle anılır. O tarihlerde Küba'da İspanyol sömürgeciliğine karşı ilk bağımsızlık savaşı başlatılmaktaydı. Bu ilk Anayasa, köleliğin kesin bir şekilde ve tümüyle yürürlükten kaldırıldığını ilan ederek, tüm Kübalılara özgürlük hakkı tanımıştır. Anayasa bu sınırsız özgürlüğü şu ifade ile ilan etmiştir: "Cumhuriyetin tüm yurttaşları, sonsuz özgürdür".

Bu ilk Anayasa'dan sonra İspanya'ya karşı 30 yıla yakın sürdürülen bağımsızlık mücadelesi boyunca, üç ayrı Anayasa daha kabul edilmiştir: Baragua Anayasası (1878), Jimaguayu Anayasası (1895) ve Yaya Anayasası (1897). Diğerlerine göre daha kapsamlı ve tamamlayıcı olan son Anayasa, İspanya'nın artık tükenmiş olması ve mağlubiyetinin aşikar olması sebebiyle kolonyalizme karşı zaferin çok yakın olduğunun düşünüldüğü bir dönemde yazılmıştır.

Akabinde, Amerika Birleşik Devletleri, Savaş'a müdahale ederek, Ada'yı işgal etmiştir.

Bizzat ABD Başkanı Thomas Jefferson'ın ifade ettiği üzere, ABD 19. yüzyılın başlarından itibaren Küba'yı ele geçirerek topraklarına ilhak etme amacı taşımaktaydı. Washington Hükümeti adayı askeri işgal altında tutarken tarihe Platt Zeyilnamesi olarak geçecek olan sekiz maddenin yeni Anayasa'ya (1901) eklenmesini kabul ettirdi. Kübalı yurtseverler önce bu değişiklik dayatmasını reddettiler, ancak daha sonra Amerikan askeri birliklerinin ülkeyi terk etmeleri için bu değişiklikleri içeren Anayasa'yı kabul ettiler.

Platt Zeyilnamesi ABD'nin çıkarları için gerekli gördüğü hallerde Küba'ya müdahale etme hakkını veriyor ve askeri üs kurmak için ABD'ye Ada'da toprak tahsis ediyordu. 49 yıldır Küba'nın iadesini talep ettiği ancak ABD'nin illegal olarak işgal altında tuttuğu ve bir işkence merkezine ve toplama kampına dönüştürdüğü, ne yazık ki tüm dünyaca tanınan Guantanamo Deniz Üssü'nün kökeni buna dayanmaktadır.

Platt Zeyilnamesi, 1902'de ilan edilen Cumhuriyet'in dünyaya kısıtlı ve ambargolu bir egemenlikle gelmesine neden olmuştur ve Havana'daki Büyükelçisi'nin, Küba Hükümet yetkililerinden daha çok güce sahip olduğu ABD'nin yinelenen müdahalelerini mümkün kılmıştır.

Ancak, José Marti'nin fikirlerine derinden bağlı ve otuz yıl savaşan Kübalıların bağımsızlık ve isyan ruhu durulmamıştır ve 29 Mayıs 1934'de, Guantanamo'daki Deniz Üssü'nün tesis edildiği topraklar geri alınamasa da Platt Zeyilnamesi'nin yürürlükten kaldırılmasını mecbur kılan ilerici bir Devrim yapılmıştır.

Dönemin ilerici siyasetçileri, ilk Komünist Partisi'nin üyeleri ve entelektüellerinin de yer aldığı bir süreçte 1940 yılında yeni bir Anayasa kabul edilmiştir. Bu Anayasa'nın her ne kadar burjuva eğilimli bir Anayasa olsa da; dönemi itibariyle çok gelişmiş bir Anayasa olduğu kabul edilir. Buna karşın, yolsuz hükümetler ve askeri diktatörler, Anayasa'nın ilkelerini tanımadıkları için uygulamaya yansımaları da oldukça az olmuştur.

ABD'nin sürdürdüğü politika, ekonomiye hakimiyeti, gerçek bağımsızlıktan yoksunluk, yolsuz siyaset, yaşam koşullarının bozulması, eşitsizlikler, imtiyazlar, ayrımcılık, kanunsuzluğun hüküm sürmesi ve mafya, 50 yıllık "karikatür cumhuriyet" süresince biriken tüm kötülükler, Fidel Castro'nun

öncülüğünü üstlendiği bir devrimci patlama için gerekli koşulları yaratmıştır. Fidel Castro ve yoldaşları 50'li yılların başlarında ulusal bir ayaklanma başlatmış ve –kahramanca bir mücadelenin sonrasında- bu yolsuz ve çöken sistemi ortadan kaldırarak zafere ulaşmıştır. O zaman, Küba gerçek bağımsızlığa; halkı da onuruna ulaşmıştır.

Bundan tam 49 yıl önce, 1959'da, iktidara henüz gelen Devrimci Hükümet, 1940 Anayasası'na dayanan ve bazı hususlarını yaşanan sosyo-ekonomik gerçeklere ve yeni dönüşümlere uyarlayarak, Temel Kanun'u yürürlüğe koymuştur. Anayasa niteliğindeki bu Kanun, 1976 Anayasası'na gelinceye kadar tüm reformların ve dönüşümlerin dayanağı olmuştur. Referandumla kabul edildiği tarihten bu zamana kadar, üç kez ufak değişiklikler yapılmıştır, halk tarafından onaylanan 2002 yılındaki son değişiklikte "Devrimin sosyalist karakterinden geri dönülmeyeceği" ilan edilmiştir.

Aralık 2007

Küba Cumhuriyeti Anayasası taslağı 1975 yılında Küba halkına sunuldu ve tartışmalara 6 milyondan fazla insan katıldı. Süreçte ortaya çıkan yeni öneriler 60 maddede değişiklik yapılmasına yol açtı.

15 Şubat 1976 tarihinde seçmenlerin yüzde 98'inin oy kullandığı ve yüzde 97.7'sinin yeni Anayasa lehine oy kullandığı bir referandum sonucu belge kabul edildi. Böylece Anayasa, seçmenin büyük bir çoğunluğunun verdiği serbest, doğrudan ve gizli oy ile tasdik edildi.

24 Şubat 1976 tarihinde bu Anayasa halka açık resmi bir törenle ilan edildi.

26 Haziran 1978 tarihinde, Halk İktidarı Ulusal Meclisi anayasadan aldığı yetkisini kullanarak Anayasa'nın 10(a) sayılı Maddesi'nde değişiklik yapmaya karar verdi, böylece o tarihe kadar "Isla de Pinos" (Çam Adası) olarak bilinen adanın ismi "Isla de la Juventud" (Gençlik Adası) olarak değiştirildi.

Halk İktidarı Ulusal Meclisi, 12 Temmuz 1992 tarihli oturumunda, Küba Komünist Partisi'nin Dördüncü Kongresi'nin tavsiyelerini hayata geçirmek için kaleme alınan bir Anayasal Reform Yasası'nı onayladı. Bu tavsiyeler, halk ile kamuoyu önünde, açık, samimi ve sakin tartışma sürecine ve Kongre'nin devlet dairelerinin faaliyetlerini ele alan ve demokratik kurumlarımızın temsil gücünün daha da artırılması ihtiyacını savunan bir belgesine dayanmaktaydı. Belge bu gibi kurumların yapılarını, yetkilerini ve çeşitli yetkililerinin yönlendirme işlevlerinin gözden geçirilmesini

amaçlayan kararlar alınması; hükümetin eyalet ve belediye düzeyindeki rollerinin açık hale getirilmesi; Ulusal Meclis'te görev yapacak milletvekillerinin ve eyalet meclislerindeki delegelerin seçimi için yeni yollar geliştirilmesi ve ulusun kurumsal hayatını ilgilendiren diğer sorunlara eğilinmesi için çağrıda bulundu.

Kübalıların ve yabancıların temel hak ve özgürlüklerinin yanı sıra sivil ve siyasi haklarının altının çizilmesi ve kapsamının genişletilmesi için Anayasa bir kez daha tadil edildi.

10 Haziran 2002 tarihinde eşi benzeri görülmemiş bir halkoylaması süreci başlatıldı. Bu süreç etkisini pek çok kitle örgütünün merkezi düzeyde topladığı Olağanüstü Genel Kurulları'nda ve iki gün sonra ülkenin dört bir yanından 9 milyondan fazla insanın katıldığı gösteriler ve yürüyüşlerde gösterdi. Süreç, 15-17 Haziran tarihleri arasındaki üç gün boyunca 8,198,237 seçmenin Anayasa'nın sosyalist içeriğini onaylayan bir belgeyi kamuoyuna açık ve gönüllü olarak imzalamasıyla son buldu. Küba halkının bu hareketi Amerika Birleşik Devletleri Başkanı'nın saldırgan ve müdahaleci sözlerine bir yanıttı. Küba halkı Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nden Anayasa'da sosyalizm ile devrimci politik ve toplumsal sistemi onaylayan bir değişiklik yapmasını talep etti. Aynı zamanda Anayasa'ya başka devletlerle iktisadi, diplomatik ve siyasi ilişkilerin yabancı bir gücün saldırganlığı, tehdidi veya zorlamasıyla yürütülmemesine dair bir ifade eklendi. 26 Haziran 2002 tarihli Olağanüstü Toplantısında Meclis, Anayasal Reform Yasası'nı onaylayan ilgili yasayı (No. V-74) yürürlüğe koydu.

Halk İktidarı Ulusal Meclisi

Anayasal ve Hukuki İşler Komitesi

KÜBA CUMHURİYETİ ANAYASASI

Küba Cumhuriyeti Anayasası Küba Cumhuriyeti Resmi Gazetesi'nin 31 Ocak 2003 tarihli 3. Özel Sayısı'nda basılmıştır.

ÖNSÖZ

BİZ KÜBA VATANDAŞLARI,

Atalarımızın;

yok edilmeyi teslim olmaya yeğleyen Kızılderililerin;

efendilerine karşı isyan eden kölelerin;

1868'de İspanyol sömürgeciliğine karşı bağımsızlık savaşını ilan eden ve 1895'deki son saldırı ile 1898'de zafer kazanan, ancak bu zaferleri Yanki emperyalizminin askeri müdahalesi ve işgali tarafından gasp edilen yurtseverlerin;

emperyalist tahakküme, siyasi ahlaksızlığa, insan hakları ve özgürlüklerinin yok edilmesine, işsizliğe ve kapitalistler ile toprak sahiplerinin sömürüsüne karşı elli yıldan uzun süre mücadele eden işçiler, köylüler, öğrenciler ve aydınların;

ilk işçi ve köylü örgütlerini yaratanlar, bu örgütlere katılan ve geliştirenler, sosyalist fikirleri yayanlar ve ilk Marksist ve Marksist-Leninist hareketleri kuranların;

Marti'nin öğretilerinin rehberliğinde halkın 1959'daki devrimci zaferi için bize yolu açan Marti'nin doğumunun yüzüncü yılı kuşağının öncülerinin;

Devrimi hayatları pahasına savunanlar ve böylece onun yıkılmaz sağlamlığına katkıda bulunanların;

efsanevi enternasyonalist görevleri el birliğiyle başaranların

yeşerttiği mücadelecilik, kararlılık, kahramanlık ve fedakarlık geleneklerinin ve yaratıcı işlerin mirasçıları ve takipçileri olarak;

José Marti'nin düşünceleri ile Marx, Engels ve Lenin'in siyasi ve toplumsal fikirlerinin

KILAVUZLUĞUNDA;

kendimizi proleter enternasyonalizmine, dünya halklarının ve özellikle Latin Amerika ve Karayip halklarının kardeşliğine bağlı dostluğa, yardıma, işbirliğine ve dayanışmaya

DAYANDIRARAK VE;

Tam ulusal bağımsızlığı kazanan, devrimci iktidarı kuran, demokratik dönüşümleri gerçekleştiren, sosyalizmin inşasını başlatan ve bu inşayı nihai hedef olan komünist bir toplum kurmak için Komünist Parti'nin önderliğinde devam ettiren Fidel Castro'nun liderliğinde tüm devrimci güçlerin ve halkın sımsıkı birliği ile gerçekleştirilen Moncada'nın, Sierra'nın, Granma'nın ve Domuzlar Körfezi'nin muzaffer devrimini ilerletmeye,

KARAR VEREREK;

insanın insanı sömürmesine dayanan tüm rejimlerin sömürülenlerin aşağılanmasına ve sömürenlerin insani doğasının çürümesine neden olduğunun; insanın sadece sosyalizm ve komünizmin himayesinde, kölelik, esaret ve kapitalizm gibi sömürünün bütün biçimlerinden kurtulduğu zaman, insan olmanın gerçek onuruna erişebileceğinin; ve Devrimimizin ülkemizi ve Kübalıları yücelttiğinin

BİLİNCİNDE OLARAK;

José Marti'nin "cumhuriyetimizin temel yasasının Kübalılara insan olmanın gerçek onurunun kazandırılması olmasını

isterim" biçiminde ifade ettiği ve en sonunda başarılmış olan güçlü arzusunun kılavuzluk ettiği Cumhuriyet'in yasalarının yasasının bizim irademiz olduğunu

BEYAN EDER VE;

referandumda verdiğimiz özgür oylarımızla aşağıdaki ANAYASA'YI

KABUL EDERİZ.

BİRİNCİ BÖLÜM

DEVLETİN SİYASİ, SOSYAL VE İKTİSADİ İLKELERİ

MADDE 1. Küba bağımsız ve egemen bir sosyalist işçi devletidir; siyasi özgürlük, sosyal adalet, bireysel ve kolektif refah ve insani dayanışma adına herkesin katılımı ile ve herkesin iyiliği için örgütlenen birleşmiş ve demokratik bir cumhuriyet olarak kurulmuştur.

MADDE 2. Küba devletinin ismi Küba Cumhuriyeti'dir. Resmi dili İspanyolca'dır ve başkenti Havana'dır.

MADDE 3. Küba Cumhuriyeti'nde egemenlik halkındır ve devletin tüm gücü halktan doğar. Bu güç, doğrudan veya Halk İktidarı meclisleri ve bu meclislerin Anayasa ve kanunların öngördüğü biçimler ve kurallara göre yetki verdiği diğer devlet kurumları eliyle kullanılır.

Başka bir yol kalmadığında, tüm vatandaşlar bu Anayasa'da belirtilen siyasi, sosyal ve iktisadi düzeni devirmeye çalışan herhangi

bir kimseye karşı silahlı mücadele dahil olmak üzere her türlü araçla mücadele hakkına sahiptirler.

Sosyalizm, bu Anayasa tarafından kurulan devrimci politik ve toplumsal sistem, bugüne kadar var olmuş en güçlü emperyalist devletin hükümetleri tarafından sürdürülen her türden saldırganlık ve ekonomik savaşa karşı verilen kahramanca direniş yılları boyunca çelikleşmiştir; ulusu dönüştürmek ve bütünüyle yeni ve adil bir toplum yaratmak konusundaki yeteneğini ispatlamış olan sosyalizm geri alınamaz: Küba asla kapitalizme geri dönmeyecektir.

MADDE 4. Küba'nın ulusal sembolleri bir asırdan fazla bir süredir Küba'nın bağımsızlık mücadelelerine, halkın verdiği kavgaya ve kaydettiği toplumsal ilerlemeye tanıklık eden tek yıldızlı bayrak, Bayamo marşı ve kraliyet palmiyesi armasından oluşur.

MADDE 5. Marksizm-Leninizm ve Marti'nin fikirlerinin takipçisi ve Küba ulusunun örgütlü öncüsü olan Küba Komünist Partisi, toplumun ve devletin en yüksek liderliğini temsil eder. Parti, sosyalizmin inşası ve komünist topluma doğru ilerleme hedeflerine yönelik ortak girişimleri örgütler ve yönlendirir.

MADDE 6. Küba'nın öncü gençliğinin örgütü Komünist Gençler Birliği, sosyalizmi kurma ve gençliği toplum yararına sürekli olarak daha büyük sorumluluklarını yerine getirebilecek vicdan sahibi yurttaşlar olmaya hazırlama görevleri için devlet tarafından tanınır ve teşvik edilir.

MADDE 7. Küba sosyalist devleti, halkımızın verdiği mücadelelerin tarihsel sürecinden doğan toplumsal ve kitlesel örgütleri tanır ve onları teşvik eder. Bu örgütler toplumun farklı kesimlerini içlerinde barındırırlar, bu kesimlerin özgül çıkarlarını temsil eder ve bu çıkarları sosyalist toplumun geliştirilmesi, güçlendirilmesi ve savunulması görevlerine uyumlu hale getirirler.

MADDE 8. Devlet din özgürlüğünü tanır, saygı gösterir ve güvence altına alır.

Küba Cumhuriyeti'nde dini kurumlar devletten ayrılır.

Farklı inançlar ve dinler aynı saygıyı görürler.

MADDE 9. Devlet:

a) çalışan halkın iradesini gerçekleştirir ve

- ulusun sosyalizmin inşasına yönelik çabalarına yön verir;

- ülkenin bütünlüğünü ve egemenliğini muhafaza eder ve savunur;

- insanoğlunun özgürlüğünü ve bütün saygınlığını, haklarından yararlanabilmesini, görevlerini yürütme ve başarabilmesini ve kişiliğinin bütünsel gelişimini güvence altına alır;

- insanın insan tarafından sömürüsünden kurtarılmış bir topluma uygun olan birlikte yaşamın kurallarını ve ilkelerini ve toplumun ideolojisini güçlendirir;

- halkın yaratıcı emeğini ve sosyalist ulusun varlıklarını ve zenginliklerini korur;

- ulusal ekonomiyi planlı bir şekilde yönlendirir;

- ülkenin eğitim, bilim, teknik ve kültür alanlarında ilerlemesini güvence altına alır;

b) halk için halk iktidarı olarak,

- çalışabilir durumdaki her erkeğin ve kadının toplumun iyiliğine katkıda bulunabilecek ve bireysel ihtiyaçları karşılayabilecek bir iş olanağına sahip olmasını;

- hiçbir engelli insanın yeterli geçim kaynaklarından mahrum bırakılmamasını;

- hiçbir hasta insanın sağlık hizmetlerinden mahrum bırakılmamasını;

- hiçbir çocuğun okul, yiyecek ve giysi ihtiyaçlarından mahrum bırakılmamasını;

- hiçbir gencin eğitim olanağından mahrum bırakılmamasını;

- ve hiçbir insanın eğitim, kültür ve spor etkinliklerinden mahrum bırakılmamasını

güvence altına alır;

c) hiçbir ailenin rahatlık içinde yaşayacak bir konuttan mahrum kalmamasını başarmak için çalışır.

MADDE 10. Bütün devlet kurumları, bu kurumların liderleri, yetkilileri ve çalışanları kendi yetki alanlarının sınırları içinde faaliyet gösterirler ve sosyalist meşruiyeti sıkı sıkıya gözetme ve bu meşruiyetin saygınlığını toplumun bütünü bağlamında koruma yükümlülüğü altındadırlar.

MADDE 11. Devlet egemenliğini;

a) Küba adası, Gençlik Adası ve diğer tüm bitişik ada ve koyları kapsayan ulusal toprakların tamamının üzerinde; iç sularda; hukuk tarafından belirtilen karasularında; ve yukarıda belirtilen alanların üzerindeki hava sahasında;

b) ülkenin çevresel ve doğal kaynakları üzerinde;

c) Okyanus ve uluslararası uygulamalara uygun olarak yasalarca belirlenmiş Cumhuriyet'in denizcilik ekonomi alanı içerisindeki suların zemininin üzerinde ve altında bulunan madensel, bitkisel ve hayvansal kaynaklar üzerinde

uygular.

Küba Cumhuriyeti, eşitsiz koşullarda imzalanmış veya Küba Cumhuriyeti'nin egemenliğini ve toprak bütünlüğünü yok sayan veya eksilten anlaşmaları yasa dışı ve hükümsüz sayar.

Diğer devletlerle ekonomik, diplomatik ve politik ilişkiler asla bir yabancı gücün saldırı, tehdit ya da baskısı altında müzakere edilmeyecektir.

MADDE 12. Küba Cumhuriyeti anti-emperyalizm ve enternasyonalizm prensiplerini benimser ve

a) küçük veya büyük, zayıf veya güçlü tüm devletler için halkların bağımsızlığı, egemenliği ve kendi kaderlerini tayin hakkı ilkelerine saygı göstermeye dayanan geçerli, hakiki ve onurlu bir barış hedefini onaylar;

b) uluslararası ilişkilerini hakların eşitliği, halkların kendi kaderlerini tayin hakları, toprak bütünlüğü, devletlerin bağımsızlığı, karşılıklı ve adil yarar ve çıkarlar temelinde uluslararası işbirliği, anlaşmazlıkların eşit bir zeminde ve saygıya dayalı barışçıl çözümü ve Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ve Küba'nın taraf olduğu diğer uluslararası anlaşmalarda belirtilen ilkelere bağlı olarak düzenler;

c) Latin Amerika ve Karayip ülkeleri ile bütünleşme ve işbirliği arzusunu tekrar teyit eder; bu ülkelerin ortak kimlikleri ve gerçek bağımsızlığı elde etmek için iktisadi ve politik bütünleşme yolunda birlikte ilerlemeye olan tarihsel ihtiyaçları bizim dünyada hak ettiğimiz yere ulaşmamızı sağlayacaktır.

d) halklarımızın egemenliğini kısıtlama ve bastırma amacı güden ve azgelişmiş ülkelerin iktisadi durumlarını daha fazla sömürü ve baskı ile perçinleyen yeni-sömürgeci ve emperyalist politikalar karşısında tüm Üçüncü Dünya ülkelerinin birliğini savunur;

e) tüm faşist, sömürgeci, yeni-sömürgeci ve ırkçı yansımaları ile saldırganlığın ve savaşın ana gücü ve halkların en büyük düşmanı emperyalizmi kınar;

f) herhangi bir ülkenin iç ve dış işlerine yönelik doğrudan veya dolaylı müdahaleyi reddeder ve bu nedenle başka ülkelerde yaşayan halklara karşı silahlı saldırganlık, iktisadi abluka ve diğer tüm iktisadi ve siyasi zorlamaları ve fiziksel şiddet uygulamalarını veya ülkelerin bütünlüğüne ve ulusların siyasi, iktisadi ve kültürel değerlerine yönelik her tür müdahaleyi veya saldırganlığı da reddeder;

g) her devletin devredilmez ve egemen bir hakkı olan kendi topraklarında telekomünikasyonun kullanılışını ve

faydalarını evrensel uygulamalara ve taraf oldukları uluslararası anlaşmalara bağlı olarak düzenleme haklarının ihlal edilmesine karşı durur;

h) saldırgan ve fetihçi savaşları uluslararası suç sayar; ulusal bağımsızlık mücadelelerinin ve işgale karşı silahlı direnişin meşruiyetini tanır; ve saldırı altında olan, bağımsızlık ve kendi kaderlerini tayin hakları için mücadele eden halklarla dayanışmayı enternasyonalist görevleri arasında sayar;

i) sosyalizmi kurmakta olan ülkelerle ilişkilerini, ortak gaye olan yeni bir toplumun inşası temelinde kardeşçe dostluk, işbirliği ve karşılıklı yardımlaşmaya dayandırır.

j) farklı siyasi, sosyal ve iktisadi sistemleri olsa da ülkemizin egemenliğine saygılı, devletlerin bir arada yaşaması kurallarını ve karşılıklı çıkar prensiplerini gözeten, ülkemizle karşılıklılık ilkesi çerçevesinde ilişki kuran ülkelerle dostça ilişkileri muhafaza eder.

MADDE 13. Küba Cumhuriyeti fikirleri veya demokratik hakları için emperyalizme, faşizme, sömürgeciliğe ve yeni-sömürgeciliğe karşı; ayrımcılık ve ırkçılığa karşı; ulusal bağımsızlık için; işçi, köylü ve öğrencilerin hakları ve sorunlarının çözümü için; ilerici siyasi, bilimsel, sanatsal ve edebi faaliyetleri için ve sosyalizm ve barış için mücadele eden kişilere sığınma hakkı tanır.

MADDE 14. Küba Cumhuriyeti, temel üretim araçlarının halkın sosyalist mülkiyetinde olduğu ve insanın insanı sömürmesinin ortadan kaldırılmasına dayanan sosyalist ekonomik sistem ile yönetilir.

Ayrıca, Küba, "herkesten yeteneğine göre, herkese emeğine göre" fikrine dayanan sosyalist bölüşüm ilkesi ile yönetilir. Bu ilkenin etkili bir şekilde uygulanmasını garanti altına alacak önlemler yasalarca tesis edilir.

MADDE 15. Tüm halkın mülkiyeti olan sosyalist devletin mülkiyeti,

a) küçük çiftçilere veya bu çiftçilerin kurduğu kooperatiflere ait olmayan topraklar, toprak altı zenginlikler, madenler, mineraller, Cumhuriyet'in denizcilik ekonomik alanındaki bitkisel ve hayvansal kaynaklar, ormanlar, sular ve iletişim araçları;

b) şeker tesisleri, fabrikalar, ana ulaşım araçları ve emperyalistler, toprak sahipleri ve burjuvazinin elinden alınıp kamulaştırılan şirketler, bankalar ve tesisler ile devlet tarafından kurulan, geliştirilen veya satın alınan ve gelecekte devlet tarafından inşa edilecek, geliştirilecek veya satın alınacak fabrikalar, şirketler, iktisadi tesisler ve bilimsel, sosyal, kültürel ve spor merkezlerini

kapsar.

Devletin siyasi, sosyal ve iktisadi temellerini etkilemeyecek bir şekilde ve öncesinde Bakanlar Konseyi veya Bakanlar Konseyi'nin Yürütme Komitesi'nden onay almak suretiyle, ülkenin kalkınması için, bir ekonomik hedefin kısmen ya da bütünüyle devredildiği istisnai durumlar dışında, mülkiyet sahipliği, gerçek ya da tüzel kişilere devredilemez.

Diğer mülkiyet haklarının devlet kurumlarına ve bu hedefi gerçekleştirme yetkisi olan kurumlara devri yasalarca düzenlenir.

MADDE 16. Devlet, ulusun iktisadi yaşamını ülkenin programlı bir şekilde kalkınmasını garanti edecek bir plana göre ve sosyalist sistemi güçlendirmek, toplumun ve vatandaşların maddi ve kültürel ihtiyaçlarını gittikçe daha çok karşılamak, insanların kendilerini geliştirmelerini ve haysiyetli bir yaşam sürmelerini desteklemek ve ülkenin ilerlemesi ve korunmasına hizmet etmek için örgütler, yönlendirir ve denetler.

Ekonominin bütün dallarında ve sosyal hayatın diğer alanlarında bulunan işçiler üretim ve kalkınma planlarının geliştirilmesi ve hayata geçirilmesinde etkin ve bilinçli bir katılım sergilerler.

MADDE 17. Devlet halkın tümünün sosyalist mülkiyeti olan malları doğrudan yönetir veya bu malların yönetimi için yapıları, yetkileri,

işlevleri ve ilişki sistemleri yasalarca düzenlenen işletmeler kurabilir ve örgütleyebilir.

Bu işletmeler ve kurumlar borçlarını yasalarca belirtilmiş sınırlar içinde sadece kendi finansal kaynaklarından karşılayabilirler. Devlet bu işletmeler, kurumlar ve diğer tüzel kişiliklerce yapılmış borçları karşılamaz ve keza devletin borçları da bu kurumlar tarafından karşılanamaz.

MADDE 18. Devlet dış ticareti kontrol eder ve yönlendirir.

-Dış ticaret işletmeleri kurabilecek;

-ithalat ve ihracat işlemlerini standartlaştırıp düzenleyecek; ve

-bu ithalat ve ihracat işlemlerini gerçekleştirecek ve ticaret anlaşmaları imzalayabilecek gerçek ve tüzel kişilere karar verecek

devlet kurumları ve yetkilileri yasalarca belirlenir.

MADDE 19. Devlet, yasalarla belirlenen çerçevede küçük çiftçilerin toprakları, diğer gayrimenkulleri ve topraklarını işleyebilmeleri için gerekli diğer kişisel mülkleri üzerindeki yasal mülkiyet hakkını tanır.

Küçük çiftçiler kendi topraklarını sadece tarımsal üretim kooperatiflerinde ve yetkili devlet kurumundan izin aldıktan ve diğer yasal gerekleri yerine getirdikten sonra birleştirebilirler. Ayrıca topraklarını devlete ve tarımsal üretim kooperatiflerine veya yasaların düzenlediği şekiller ve koşullar altında ve devletin adil bir fiyata toprağı satın alma konusundaki imtiyazına zarar vermeden diğer küçük üreticilere satabilir, onlarla değiş tokuş edebilir ya da başka bir tapu ile takas edebilirler.

Toprağın kiralanması, uzun vadeli satışı ve toprağın ipotek altına alınmasını gerektiren diğer uygulamalar ile küçük üreticilerin toprakları üzerindeki haklarının özel kişilere devredilmesi yasaktır.

Devlet küçük çiftçilerin ulusal ekonomiye katkıda bulunan kişisel üretimlerini destekler.

MADDE 20. Küçük çiftçilerin yasalarca belirtilen şekillerde tarımsal üretim, devletten borçlanma ve kamu hizmetlerine erişme amacıyla örgütlenme hakları vardır.

Yasaların belirttiği durumlarda ve koşullarda tarımsal üretim kooperatifleri kurulabilir. Sosyalist üretimin ileri ve etkili bir biçimi olan kooperatiflerin mülkiyeti devlet tarafından tanınır.

Tarımsal üretim kooperatifleri sahip oldukları malları yasaların ve yönetmeliklerin düzenlediği şekillerde yönetebilir, kullanabilir ve satabilirler.

Devlet bu çeşit tarımsal üretime mümkün olan her türlü desteği sağlar.

MADDE 21. Devlet kişinin kendi işi sonucu elde ettiği kazancı ve birikimleri üzerindeki kişisel mülkiyetini, yasal tapusuna sahip olduğu konutu ve kişinin maddi ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli diğer mal ve nesneler üzerindeki haklarını teminat altına alır.

Benzer şekilde, devlet vatandaşların kişisel veya ailevi çalışma araç gereçleri üzerindeki haklarını güvence altına alır. Bu araç ve gereçler başkalarının emeğini sömürerek gelir elde etmek için kullanılamaz.

Bir kişinin sahip olduğu malların ne kadarına el konabileceği yasayla düzenlenir.

MADDE 22. Devlet siyasi, kitlesel ve sosyal örgütlerin hedeflerini gerçekleştirmek için sahip oldukları mallar üzerindeki haklarını tanır.

MADDE 23. Devlet yasalar uyarınca kurulmuş ortak girişimlerin, şirketlerin ve iktisadi birliklerin yasal mülkiyet haklarını tanır.

Yukarıda belirtilen kurumların sahip oldukları malların kullanımı ve idaresi yasalar çerçevesinde kendi tüzük ve yönetmeliklerince düzenlenir.

MADDE 24. Devlet, vatandaşların konut ve diğer kişisel eşya ve menkulleri miras olarak alma hakkını tanır.

Küçük çiftçilerin mülkiyetindeki toprak ve üretime bağlı diğer mallar miras bırakılabilir ve yasalarca belirlenen istisnai durumlar dışında sadece toprağı işleten vârislere intikal ettirilir.

Kooperatif mülkü malların hangi durumlarda, hangi koşullarda ve hangi yollarla intikal ettirilebileceği yasalarca belirlenir.

MADDE 25. Kamu yararı veya toplumsal fayda nedeniyle ve hak edilen tazminat verilmek suretiyle mülk istimlakine izin verilir.

Yasalar istimlak yöntemini, bu eylemin hangi temellerde gerekçelendirilip kullanılabileceğini ve tazminatın şeklini, mülkiyeti istimlak edilen kişinin menfaatini ve iktisadi ve sosyal ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak belirler.

MADDE 26. Kamusal görevini yerine getirmekte olan bir devlet görevlisi veya çalışanı tarafından haksız olarak zarara uğratılan herkes yasalar tarafından düzenlenen şekilde tazminat talep etme ve alma hakkına sahiptir.

MADDE 27. Devlet çevreyi ve ülkenin doğal kaynaklarını korur. İnsan hayatının daha akılcı hale getirilmesi ve şimdiki ve gelecek kuşakların yaşamlarını sürdürmeleri, refahları ve güvenliklerinin sağlanması için, çevre ve doğal kaynakların sürdürülebilir iktisadi ve toplumsal kalkınma ile yakın bağlarının bilinciyle hareket eder. Bu politika yetkili kurumlar eliyle uygulanır.

Suların ve atmosferin korunması ile toprağın, bitkilerin, hayvanların ve doğanın tüm zenginlik potansiyelinin korunmasına katkıda bulunmak vatandaşların görevidir.

İKİNCİ BÖLÜM

VATANDAŞLIK

MADDE 28. Küba vatandaşlığı doğum veya yurttaşlığa kabul ile edinilir.

MADDE 29. Doğuştan Küba vatandaşları:

a) hükümetleri veya uluslararası kuruluşların hizmetindeki yabancılar dışında, ulusal sınırlar içinde doğanlar. Ülkede geçici olarak ikamet eden yabancıların çocukları için koşullar ve usuller yasalarca belirlenir;

b) ebeveynlerinden en az biri Kübalı olup resmi bir görevde bulunması nedeniyle yurtdışında doğmuş olanlar;

c) ebeveynlerinden en az birinin Kübalı olması ve yasaların öngördüğü işlemleri yerine getirmesi koşuluyla yurtdışında doğmuş olanlar;

d) yasaların öngördüğü prosedürlere göre başvuru yaptığı durumda, ulusal sınırların dışında doğan ve ebeveynlerinden en az biri Kübalı olmakla birlikte Küba vatandaşlığını kaybetmiş olanlar;

e) Küba'nın bağımsızlığı için verilen mücadelede gösterdikleri olağanüstü liyakat nedeniyle doğuştan Küba vatandaşı sayılan yabancılardır.

MADDE 30. Başvuru yoluyla vatandaşlığı kabul edilen Küba vatandaşları:

a) yasalarca öngörülen düzenlemelere göre Küba vatandaşlığı kazanan yabancılar;

b) 1 Ocak 1959 tarihinde devrilen tiranlığa karşı silahlı mücadeleye katkıda bulunmuş olup bu katkıyı yasanın öngördüğü biçimde ispat edenler;

c) köken yurttaşlıklarından keyfi olarak mahrum bırakılmış olup, Devlet Konseyi'nin mutabakat beyanı yoluyla Küba vatandaşlığı kazanmış olanlardır.

MADDE 31. Evlilik veya evliliğin bozulması, ne eşlerin ne de çocuklarının vatandaşlık statülerini etkilemez.

MADDE 32. Kübalılar, geçerli yasal nedenler dışında vatandaşlıklarından mahrum bırakılamazlar.

Çifte vatandaşlık tanınmaz. Bu nedenle, yabancı bir ülkenin vatandaşlığı alındığında Küba vatandaşlığı kaybedilir.

Vatandaşlığın kaybedilmesi usulleri ve bu konuda karar verme yetkisine sahip makam yasa tarafından belirlenir.

Madde 33. Küba Vatandaşlığı yasa ile tanımlanan durumlarda ve yollarla yeniden kazanılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YABANCI UYRUKLULAR

MADDE 34. Cumhuriyet'in topraklarında ikamet eden yabancılar aşağıdaki konularda Kübalılara eşittir;

- şahsiyetin ve mülkiyetin korunması;

- yasa tarafından belirtilen koşul ve sınırlamalar içerisinde, bu Anayasa'da tanınan haklardan yararlanma ve görevleri yerine getirme;

- Anayasa ve yasalara uyma yükümlülüğü;

- yasa tarafından belirtilen şekil ve miktarda kamu harcamalarına katkıda bulunma yükümlülüğü;

- Cumhuriyet'in adalet kurumlarının ve yetkililerinin yargılarına ve kararlarına uyma yükümlülüğü.

Yabancıların ulusal sınırlardan ihraç edilecekleri durumlar, bunun yolları ve bu konuda karar verme yetkisine sahip makam yasa tarafından belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

AİLE

MADDE 35. Devlet aileyi, anneliği ve evliliği korur.

Devlet aileyi toplumun ana çekirdeği olarak kabul eder ve aileye yeni kuşakların eğitimi ve şekillenmesinde önemli sorumluluklar ve işlevler yükler.

MADDE 36. Evlilik, yasal olarak evlenme ehliyeti olan erkek ve kadın arasında birlikte yaşamak için gönüllü olarak kurulan birliktir. Evlilik eşler için haklar ve görevlerin tam eşitliği temeline dayanır. Eşler evin geçimi ve çocukların kapsamlı eğitimi konularında birbirilerinin sosyal çalışmalarına uygun olarak ortak bir çaba yürütür.

Yasa evlilik işlemlerini, onay sürecini ve evliliğin sona erdirilmesini ve bu eylemlerden doğan hak ve yükümlülükleri belirler.

MADDE 37. Meşru veya gayri meşru doğan bütün çocuklar aynı haklara sahiptir.

Evlatlığın mahiyetine dair her tür kayıt alma işlemi yasaklanmıştır.

Çocuğun doğum kayıtlarında ya da ebeveynleriyle ilgili herhangi bir belgede, ne doğumdaki farklılığa ne de ebeveynlerin medeni durumlarına dair bir ibare yer alamaz.

Devlet, uygun yasal yollar ile, ebeveynliğin belirlenmesi ve tanınmasını garanti eder.

MADDE 38. Ebeveynlerin çocuklarının beslenmesini sağlama; meşru menfaatlerini savunma ve adil özlemlerini gerçekleştirmede onlara yardımcı olma; ve eğitimleri ve sosyalist bir toplumda hayata iyi hazırlanmış ve yararlı vatandaşlar olarak bütünlüklü gelişimlerine etkin bir biçimde destek olma görevleri vardır.

Çocukların görevleri ise ebeveynlerine saygı göstermek ve yardım etmektir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

EĞİTİM VE KÜLTÜR

MADDE 39. Devlet, eğitim, kültür ve bilimi tüm görünümleriyle yönlendirir, destekler ve teşvik eder.

Devletin eğitim ve kültür politikası aşağıdaki ilkelere dayanır:

a) Devlet, eğitim ve kültür politikasını bilim ve teknolojideki ilerlemeler, Marx ve Marti'nin ideolojisi ile evrensel ve Küba ilerici pedagoji geleneğine dayandırır;

b) eğitim devletin bir hizmetidir ve ücretsizdir. Eğitim, bilimin sonuçları ve katkıları ile öğrenim ve yaşam, iş ve üretim arasındaki yakın ilişkiye dayanır.

Devlet öğrenciler için geniş çaplı burs sistemi sunar ve işçilere eğitim almaları ve en yüksek seviyede bilgi ve beceriye sahip olmaları için çoklu eğitim olanakları sağlar.

Yasa ulusal eğitim sisteminin bütünlüğünü ve yapısını, zorunlu eğitimin süresini düzenler ve her bir vatandaşın alması gereken asgari genel eğitim seviyesini belirler.

c) devlet yeni kuşakların yurtsever ve komünist öğretimini ve çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin sosyal hayata uyum sağlamalarına yönelik eğitimlerini destekler.

Bu ilkeyi hayata geçirmek için, genel öğretim ve ihtisaslaşmış bilimsel, teknik veya sanatsal öğretim iş, kalkınma amaçlı araştırmalar, beden eğitimi, spor, siyasi ve sosyal faaliyetlere katılım ve askeri eğitim ile birleştirilir.

d) içeriği Devrim karşıtı olmadığı sürece sanatsal yaratım özgürlüğü vardır. Sanatsal ifade özgürlüğü de vardır;

e) halkın kültür seviyesini yükseltmek için, devlet sanat öğretimini, çocukların yaratıcı potansiyelinin

geliştirilmesini; sanatın yeşertilmesi ve değerinin takdir edilmesini teşvik eder;

f) bilimde yaratma ve araştırma özgürlüğü vardır. Devlet araştırmayı özendirir ve kolaylaştırır ve toplumun çıkarları ve halkın refahı ile ilgili sorunların çözümünü amaçlayan araştırmalara öncelik tanır;

g) devlet işçilerin bilimsel çalışmalara katılmalarını ve bilimin gelişmesine katkı sağlamalarını mümkün kılar;

h) devlet beden eğitimi ve sporun bütün dallarını, bir eğitim aracı ve vatandaşların bütünlüklü gelişimlerinin desteği olarak teşvik eder, özendirir ve geliştirir;

i) devlet Küba'nın kültürel kimliğini korur ve ulusun kültürel mirası ile sanatsal ve tarihsel değerlerinin korunmasını sağlar. Devlet ulusal anıtları ve doğal güzellikleri veya sanatsal veya tarihsel değerleriyle tanınan alanları korur;

j) devlet, eğitim ve kültür politikalarının geliştirilmesinde vatandaş katılımını ülkenin toplumsal ve kitlesel örgütleri aracılığıyla teşvik eder.

Madde 40. Devlet ve toplum çocuklara ve gençlere özel koruma sağlar.

Çocukların ve gençlerin bütünlüklü gelişimlerine özel özen göstermek, ailenin, okulların, devlet organlarının ve toplumsal örgütlenmeler ile kitle örgütlerinin görevidir.

ALTINCI BÖLÜM

EŞİTLİK

Madde 41. Tüm vatandaşlar eşit haklara sahiptir ve eşit yükümlülüklere tabidir.

Madde 42. Irk, renk, cinsiyet, ulusal köken, dini inanç ayrımcılığı ve insanlık onuruna zarar veren diğer bütün ayrımcılık biçimleri yasaktır ve yasalar uyarınca cezalandırılacaktır.

Devletin kurumları herkesi mümkün olan en erken yaştan itibaren insanların eşitliği ilkesine göre eğitir.

Madde 43. Devlet vatandaşların Devrim tarafından kazanılmış olan aşağıdaki haklarını ırk, renk, cinsiyet, dini inanç, ulusal köken ve insanlık onuruna zarar verebilecek herhangi bir duruma göre ayrım yapmaksızın takdis eder. Tüm yurttaşlar:

- meziyet ve yetenekleriyle uyumlu olarak, bütün devlet, kamu yönetimi ve üretim hizmetlerindeki mevkilere ve görevlere erişebilirler;
- meziyet ve yetenekleriyle uyumlu olarak, Devrimci Silahlı Kuvvetler'de, Güvenlik ve iç işlerinde tüm rütbelere yükselebilirler;
- eşit işe karşılık eşit ücret alırlar;
- herkes için eşit olan ilkokullardan üniversitelere kadar bütün ulusal eğitim kurumlarında eğitim görme hakkına sahiptirler.
- bütün sağlık kurumlarında sağlık hizmeti alırlar.
- bütün bölgelerde, mahallelerde ve alanlarda yaşayabilir, bütün otellerde konaklayabilirler.
-

- bütün lokantalardan ve diğer kamu hizmeti kuruluşlarından hizmet alabilirler.
- herhangi bir ayrım olmadan her türlü deniz, kara ve hava ulaşım aracını kullanabilirler.
- aynı mesire yeri, plajlar, parklar, sosyal merkezler ve diğer kültür, spor, eğlence ve dinlenme tesislerinden faydalanırlar.

Madde 44. Kadınlar ve erkekler ailenin yanı sıra iktisadi, siyasi, kültürel ve toplumsal alanlarda da eşit haklara sahiptir.

Kadınların ülkenin kalkınmasına tam katılımını başarmak için, devlet kadınların erkeklerle aynı fırsat ve olanaklara sahip olmasını garanti eder.

Devlet, çocuklar için gündüz bakımevleri, kısmi-yatılı ve yatılı okullar ile yaşlılar için huzurevleri ve çalışan ailelerin sorumluluklarını yerine getirmelerini kolaylaştırıcı hizmetleri örgütler.

Devlet, kadınların ve çocuklarının sağlığı ile ilgilenir, çalışan kadınlara doğum öncesi ve sonrasında ücretli doğum izni verir ve annelik faaliyetlerini yerine getirmeleri için uygun geçici iş seçenekleri sağlar.

Devlet, eşitlik ilkesinin hayata geçirilmesine yardımcı olacak tüm koşulların yaratılması için çalışır.

YEDİNCİ BÖLÜM

TEMEL HAKLAR, YÜKÜMLÜLÜKLER VE TEMİNATLAR

Madde 45. Sosyalist toplumda çalışma her yurttaş için bir hak, bir görev ve bir gurur kaynağıdır.

İşin karşılığı nitelik ve niceliğine bakılarak verilir; bu süreçte, ekonominin ve toplumun ihtiyaçları, işçinin tercihi ve yetenekleri ve becerisi göz önüne alınır; bu toplumsal ve iktisadi kalkınmayı krizler olmadan sağlayan sosyalist iktisadi sistem tarafından teminat altına alınır ve böylece işsizlik ve "ölü mevsim" ortadan kalkmış olur.

Tüm toplumun faydası için sınai, zirai, teknik, sanatsal faaliyetlerde ve hizmet sektöründe gerçekleştirilen ücretlendirilmemiş, gönüllü çalışmaya, halkımızın komünist bilincinin oluşumunda önemli bir rol atfedilir.

Her işçi işinde kendine düşen görevleri bağlılıkla yerine getirmekle yükümlüdür.

Madde 46. Tüm çalışanlar sekiz saatlik işgünü, haftalık tatiller ve yıllık ücretli izinler tarafından teminat altına alınmış olan dinlenme hakkına sahiptir. Devlet, tatil planlarının ve tesislerinin geliştirilmesine destek olur.

Madde 47. Devlet, yaş, hastalık ya da sakatlık sebebiyle çalışamaz durumda olan her işçiye Sosyal Güvenlik Sistemi eliyle yeterli koruma sağlamakla yükümlüdür.

İşçinin ölümü halinde bu koruma aileyi kapsayacak şekilde genişletilecektir.

Madde 48. Devlet, sosyal yardımlar eliyle yeterli mali kaynağı olmayan ya da kendileriyle ilgilenecek ya da bakacak kimsesi olmayan yaşlı vatandaşları ve çalışamaz durumda olup kendisine yardım edecek akrabası bulunmayanları koruma altına alır.

Madde 49. Devlet, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesine yönelik yeterli önlemleri almak yoluyla çalışma sırasında korunma, güvenlik ve hijyen hakkını teminat altına alır.

İş kazasına uğrayan ya da meslek hastalığından muzdarip herkes tedavi için sağlık hizmeti alma veya geçici ya da kalıcı iş yapamazlık durumlarında emekli olma hakkına sahiptir.

Madde 50. Herkes tıbbi koruma ve bakım hakkına sahiptir. Devlet, bu hakkı;

- kırsal tıbbi servisler, sağlık hizmeti ağları, poliklinikler, hastaneler, koruyucu ve uzmanlaşmış tedavi merkezlerinin kurulması suretiyle ücretsiz tıbbi bakım ve hastane bakımı sağlayarak,
- ücretsiz diş bakımı sağlayarak;
- halka dönük sağlık tanıtım kampanyaları, sağlık eğitimi, düzenli muayeneler, genel aşılama ve salgınların ortaya çıkmasını önleyici diğer tedbirleri alarak temin eder. Nüfusun tamamı tüm bu faaliyetlere ve planlara toplumsal ve kitlesel örgütlenmeler vasıtasıyla iştirak eder.

Madde 51. Herkes eğitim hakkına sahiptir. Bu hak, ücretsiz ve yaygın okullar, kısmi-yatılı ve yatılı okullar sistemi ve eğitimin bütün düzeylerinde sağlanan her tür burs sayesinde teminat altına alınır. Zira, bütün eğitim araçlarının ücretsiz sağlanması ailelerinin iktisadi durumlarından bağımsız olarak tüm çocuklara ve gençlere yetenekleri, toplumun talepleri ve sosyo-ekonomik kalkınma ihtiyaçları doğrultusunda eğitim alma imkânı sağlar.

Yetişkinlerin de bu hakkı teminat altındadır; erişkin eğitimi ücretsizdir ve ilgili faaliyetler yasa ile düzenlenir; bu hak yetişkin eğitim programları, teknik ve mesleki eğitim, devlet kurumları ve işletmelerinde eğitim kursları ve işçiler için ileri düzeyde kurslar vasıtasıyla hayata geçirilir.

Madde 52. Herkes beden eğitimi, spor ve eğlenme hakkına sahiptir.

Bu hakkın kullanılması beden eğitimi ve spor dallarının öğretilmesi ve uygulanmasının ulusal eğitim sisteminin müfredatlarında yer alması ve spor ve eğlencenin kitleselleşmesini mümkün kılan halkın hizmetindeki eğitim olanaklarının ve araçların yaygın niteliği aracılığıyla sağlanır.

Madde 53. Vatandaşlar, sosyalist toplumun hedefleri ile uyumlu olarak ifade ve basın özgürlüğüne sahiptir. Bu hakkın hayata geçirilmesi için gerekli maddi koşullar basın, radyo, televizyon, sinema ve diğer kitle iletişim araçlarının kamu mülkiyeti ya da toplumsal mülkiyet altında olması ve asla özel mülk olamaması ile sağlanır. Bu koşullar söz konusu hakların emekçi halkın kullanımına açık olmasını ve toplumun çıkarlarına hizmet etmesini sağlar.

Bu özgürlüklerin hayata geçme biçimi yasa tarafından düzenlenir.

Madde 54. Toplanma, gösteri yapma ve örgütlenme özgürlükleri hem kafa hem kol işçileri, köylüler, kadınlar, öğrenciler ve emekçi halkın diğer kesimleri tarafından kullanılır ve bunun için gerekli araçlar sağlanır. Toplumsal ve kitlesel örgütlenmeler, üyelerinin sınırlandırılmamış inisiyatif geliştirme ve eleştiri hakkı temeline yaslanan düşünce ve ifade özgürlüğünü tam anlamıyla kullanacakları faaliyetler için gerekli olanaklara sahip olurlar.

Madde 55. Din ve vicdan özgürlüğünü tanıyan, bu özgürlüğe saygı duyan ve bu özgürlüğü güvence altına alan devlet, aynı zamanda her bir yurttaşın din değiştirme ya da dini inanca sahip olmama ve yasalar çerçevesinde dini inançlarını beyan etmeme özgürlüğünü tanır, bu özgürlüğe saygıyla yaklaşır ve bu özgürlüğü güvence altına alır.

Devletin dini kurumlar ile ilişkileri yasa tarafından düzenlenir.

Madde 56. Ev, dokunulmazdır. Hiç kimse, yasayla öngörülen haller dışında, bir başkasının evine o kişinin rızası olmadan giremez.

Madde 57. Mektup, dokunulmazdır. Mektuba el konulması, açılması ve incelenmesi yalnızca yasal zorunluluklar durumunda mümkündür. Mahremiyet, incelemeye mahal veren durumlar dışında korunur.

Aynı ilke, telgraf ve telefon haberleşmesi için de geçerlidir.

Madde58. Ülkede yaşayan herkes için özgürlük ve bireysel dokunulmazlık sağlanır.

Hiç kimse, yasayla öngörülen haller dışında; yasayla öngörülen usuller tatbik edilmeden ve güvenceler verilmeden tutuklanamaz.

Tutuklu ya da hükümlülerin kişisel bütünlükleri dokunulmazdır.

Madde 59. Hiç kimse, suçtan önce yürürlükte olan yasaların yetki verdiği yetkili mahkemelerin dışında ve yasaların öngördüğü usuller ve teminatlar olmaksızın yargılanamaz ve mahkum edilemez.

Suçlamaya maruz kalan herkes savunma hakkına sahiptir.

İnsanlara tanıklık etmeye zorlamak amacıyla hiçbir zor ya da baskı uygulanamaz.

Yukarıdaki ilkeyi ihlal eder biçimde alınan tüm ifadeler hükümsüzdür ve bu ihlalin sorumluları yasada belirtildiği biçimde cezalandırılacaktır.

Madde 60. Mülke el konulması yalnızca yasayla belirtilen durumlarda ve biçimlerde bir ceza olarak uygulanır.

Madde 61. Suçlanan ya da hüküm giymiş kişilerin lehine olduğu durumlarda ceza yasası geriye dönük işletilir. Toplumsal çıkarlar ya da kamu yararı aksini gerektirmedikçe diğer yasalar geriye doğru işletilemez.

Madde 62. Vatandaşlara tanınan özgürlüklerin hiçbiri Anayasa ve yasaların hükümlerine ya da sosyalist devletin varlık ve amaçlarına ya da Küba halkının sosyalizm ve komünizmi inşa etme kararına aykırı biçimde hayata geçirilemez. Bu ilkenin ihlali yasa tarafından cezalandırılabilir.

Madde 63. Her vatandaş yasalar uyarınca şikayette bulunma ve yetkililere dilekçe gönderme ve makul bir süre içinde uygun bir yanıt alma ya da ilgilenilme hakkına sahiptir.

Madde 64. Her vatandaş kamu ya da toplumsal mülkiyeti korumak, iş disiplinini gözetmek, başkalarının haklarına saygı göstermek, sosyalist yaşamın standartlarını gözetmek ve vatandaşlık ve toplumsal görevlerini yerine getirmekle yükümlüdür.

Madde 65. Sosyalist anavatanın savunulması en büyük onur ve her Kübalı vatandaşın en yüce görevidir.

Kübalıların yapmak zorunda oldukları askerlik hizmeti yasa tarafından düzenlenir.

Bir kimsenin ülkesine karşı işlediği vatana ihanet suçu en büyük suçtur; bu suçu işleyenler en ağır biçimde cezalandırılır.

Madde 66. Anayasa'nın ve yasaların harfiyen uygulanması herkesin en hayati yükümlülüğüdür.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

OLAĞANÜSTÜ HAL

Madde 67. Bir doğal felaket, afet ya da niteliği, büyüklüğü ya da önemi itibariyle kamu düzenini, ülkenin güvenliğini ya da devletin istikrarını etkileyen başka herhangi bir olayın çok yakın ya da yaşanmakta olduğu durumlarda, Devlet Konseyi Başkanı tüm ulusal sınırlar dahilinde ya da onun bir parçasında olağanüstü hal ilan edebilir ve olağanüstü hal sırasında halka seferberlik çağrısında bulunabilir.

Olağanüstü halin ilanı, kapsamı ve sona erdirilmesi usulleri yasa tarafından düzenlenir. Anayasa tarafından tanınan temel hak ve yükümlülüklerin olağanüstü halin yürürlükte olduğu sırada farklı uygulama biçimleri yine yasa tarafından belirlenir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

DEVLET KURUMLARININ ÖRGÜTLENME İLKELERİ VE İŞLEYİŞİ

Madde 68. Devlet kurumları, faaliyetlerini aşağıdaki düzenlemelerde belirtilen sosyalist demokrasi ilkeleri temelinde sürdürmek üzere kurulmuşlardır:

a) devlet iktidarının tüm üyeleri ya da temsilci organları seçilirler ve geri çağırma ilkesine tabidirler;

b) kitleler devlet kurumları, vekilleri, temsilcileri ve memurlarının faaliyetlerini denetler;

c) seçilmişler icraatlarının hesabını vermek zorundadırlar ve her an geri çağırılabilirler;

d) her devlet organı uzun-vadeli biçimde, yetkisi dahilinde yerel düzeyde var olan kaynak ve olanakları değerlendirmek ve kitlesel ve toplumsal örgütlenmeleri faaliyetlerine dahil etmek amacıyla inisiyatifler geliştirir;

e) üst düzey devlet organlarının kararları daha alt kademedekiler için bağlayıcıdır;

f) alt düzeydeki devlet organları üst düzeydekilere karşı sorumludur ve icraatlarının hesabını bu mercilere vermek zorundadırlar.

g) tartışma, her biri eşit hakka sahip üyelerin oluşturduğu heyetlerle idare edilen devlet organlarında tartışma, eleştiri ve özeleştiri özgürlüğü ile azınlığın çoğunluğa tabiyeti ilkeleri geçerlidir.

ONUNCU BÖLÜM

HALK İKTİDARININ YÜKSEK ORGANLARI

Madde 69. Halk İktidarı Ulusal Meclisi devlet iktidarının en üst organıdır ve tüm halkın egemen iradesini temsil ve ifade eder.

Madde 70. Halk İktidarı Ulusal Meclisi Cumhuriyet'in anayasayı değiştirme ve yasama yetkisi ile donatılmış tek organdır.

Madde 71. Halk İktidarı Ulusal Meclisi serbest, doğrudan ve gizli oyla nispi oy esasına ve yasada belirtilen usule göre seçilen milletvekillerinden oluşur.

Madde 72. Halk İktidarı Ulusal Meclisi beş yıllık bir dönem için seçilir.

Bu dönem sadece savaş hali ya da seçimlerin normal seyrinde yapılmasını engelleyecek istisnai durumlarda Meclis'in bir kararnamesiyle ve bu şartlar geçerli iken uzatılabilir.

Madde 73. Halk İktidarı Ulusal Meclisi, yeni bir yasama döneminin ilk toplantısında, milletvekilleri arasından meclis başkanını, başkan yardımcısını ve sekreteri seçer. Meclis'in nasıl kurulacağı ve bu seçimin nasıl yapılacağına ilişkin usul ve yöntemler yasa tarafından belirlenir.

Madde 74. Halk İktidarı Ulusal Meclisi, milletvekilleri arasından bir başkan, bir başkan yardımcısı, bir sekreter ve 23 diğer üyeden oluşan Devlet Konseyi'ni seçer.

Devlet Konseyi'nin başkanı, aynı zamanda, devletin ve hükümetin de başıdır.

Devlet Konseyi icraatlarından ötürü Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne karşı sorumludur ve Meclis'e tüm icraatlarının hesabını verir.

Madde 75. Halk İktidarı Ulusal Meclisi şu yetkilerle donatılmıştır:

a) Madde 137'ye göre Anayasa'da yapılacak reformlara karar vermek;

b) gündemdeki yasanın niteliklerinden ötürü gerekli görüldüğü durumlarda halka danışmak suretiyle yasaları onamak, değiştirmek ve feshetmek;

c) yasaların, yasa hükmünde kararnamelerin, kararnamelerin ve diğer tüm yasal hükümlerinin anayasaya uygunluğuna karar vermek;

d) Devlet Konseyi tarafından çıkarılan kanun hükmünde kararnameleri tümden ya da kısmen yürürlükten kaldırmak;

e) ekonomik ve toplumsal kalkınma için ulusal planları görüşmek ve onamak;

f) devlet bütçesini görüşmek ve onamak;

g) ulusal ekonominin yönetimi ve planlama sisteminin ilkelerini onaylamak;

h) para ve kredi sistemini onamak;

i) dış ve iç politikanın ana hatlarını onaylamak;

j) askeri saldırı durumunda savaş hali ilan etmek ve barış antlaşmalarını onaylamak;

k) Madde 102'ye uyumlu bir biçimde ülkenin siyasi-idari bölümlenişini belirlemek ve değiştirmek;

l) Ulusal Meclis'in başkan, başkan yardımcısı ve sekreterini seçmek;

m) Devlet Konseyi'nin başkanını, birinci başkan yardımcısını, diğer başkan yardımcılarını, sekreterini ve Devlet Konseyi'nin diğer üyelerini seçmek;

n) Devlet Konseyi başkanının inisiyatifindeki Bakanlar Konseyi'nin birinci başkan yardımcısını, başkan yardımcılarını ve diğer üyelerini onaylamak;

o) Yüksek Halk Mahkemesi'nin başkanını, başkan yardımcılarını ve diğer yargıçlarını seçmek;

p) Cumhuriyet'in başsavcısını ve başsavcı yardımcılarını seçmek;

q) daimi ya da geçici komisyonlar atamak;

r) kendisi tarafından atanmış ya da seçilmiş kişilerin seçimlerini ya da atamalarını iptal etmek;

s) devlet ve hükümet organları üzerinde en üst düzeyde denetleme yapmak;

t) Devlet Konseyi, Bakanlar Konseyi, Yüksek Halk Mahkemesi, Cumhuriyet Başsavcılığı ve Halk İktidarı Eyalet Meclisleri tarafından sunulan hesapların tasdik edilmesi hakkındaki raporlar ile ilgili bilgi almak, incelemek ve kararlar vermek;

u) Anayasa'ya ya da yasalara aykırı olduğu tespit edilen Devlet Konseyi kararları ya da kanun hükmünde kararnameleri ile Bakanlar Konseyi kararname ve kararlarını iptal etmek;

v) Halk İktidarı'nın yerel organlarının Anayasa'yı, yasaları, kanun hükmünde kararnameleri, kararnameleri ve daha üst düzey bir organ tarafından alınmış diğer kararları çiğneyen ya da diğer yerelliklerin ya da ulusun genel çıkarlarına zarar veren karar ve hükümlerini iptal etmek ya da değiştirmek;

w) genel af ilan etmek;

x) Anayasa'da öngörülen durumlarda ve Meclis'in uygun gördüğü hallerde referandum yapılması için çağrıda bulunmak;

y) Meclis'in kural ve tüzüklerini belirlemek;

z) Bu Anayasa tarafından verilen tüm diğer yetkiler.

Madde 76. Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin Anayasa'da yapılacak reformlarla ilgili olanlar dışındaki tüm yasa ve kararları basit çoğunluk oyuyla kabul edilir.

Madde 77. Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nce onaylanan tüm yasalar, bu yasalarda belirtilen tarihte yürürlüğe girer.

Yasalar, kanun hükmünde kararnameler, kararnameler ve ulusal devlet organlarının kararları, düzenlemeleri ve diğer genel hükümler Cumhuriyet Resmi Gazetesi'nde yayımlanır.

Madde 78. Halk İktidarı Ulusal Meclisi yılda iki olağan oturum ve üyelerin üçte birinin talebi ya da Devlet Konseyi'nin çağrısı üzerine bir özel oturum düzenler.

Madde 79. Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin oturumu için vekillerin yarıdan fazlasının mevcut olması gereklidir.

Madde 80. Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin tüm oturumları, Meclis'in devlet çıkarları gereğince kapalı oturum kararı alması dışında, halka açıktır.

Madde 81. Halk İktidarı Ulusal Meclisi Başkanı şu yetkilerle donatılmıştır:

a) Ulusal Meclis oturumlarına başkanlık etmek ve oturumlarda gerekli düzenlemelerin işlemesini sağlamak;

b) Ulusal Meclisi olağan oturumlar için toplanmaya çağırmak;

c) Ulusal Meclis'in oturumlarının taslak gündemini önermek;

d) Ulusal Meclis'in onayladığı yasa ve kararların Cumhuriyet Resmi Gazetesi'nde yayımlanması için imza ve talimat vermek;

e) Ulusal Meclis'in uluslararası ilişkilerini düzenlemek;

f) Ulusal Meclis tarafından atanmış daimi ya da geçici komisyonların çalışmalarını düzenlemek ve idare etmek;

g) Devlet Konseyi toplantılarına katılmak;

h) Anayasa ya da Halk İktidarı Ulusal Meclisi tarafından kendisine verilmiş tüm diğer yetkileri kullanmak.

Madde 82. Milletvekilliği mevkii, hiçbir kişisel ayrıcalığa ya da ekonomik çıkara yol açmaz.

Milletvekilleri faaliyette bulundukları dönem boyunca, çalıştıkları yerlerdeki maaşlarının aynısını almaya devam ederler ve her anlamıyla işleri ile ilişkilerini korurlar.

Madde 83. Yüz kızartıcı suçlar haricinde, Meclis'in ya da -Meclis'in oturumda bulunmadığı durumlarda- Devlet Konseyi'nin onayı olmaksızın hiçbir Halk İktidarı Ulusal Meclisi milletvekili tutuklanamaz ya da yargılanamaz.

Madde 84. Görevlerini halkın çıkarları doğrultusunda yerine getirmek, seçmenleri ile teması sürdürmek, seçmenlerin sorunlarını, önerilerini ve eleştirilerini dinlemek ve onlara devlet politikasını açıklamak Halk İktidarı Ulusal Meclisi milletvekillerinin görevidir. Ayrıca, yasada belirtildiği üzere, milletvekilleri seçmenlerine faaliyetlerinin hesabını verecektir.

Madde 85. Halk İktidarı Ulusal Meclisi milletvekillerinin vekalet yetkileri kanunda belirtilen yollarla ve nedenlerle iptal edilebilir.

Madde 86. Halk İktidarı Ulusal Meclisi Milletvekilleri, Devlet Konseyi'ne, Bakanlar Konseyi'ne ya da bu konseylerin üyelerine soru yöneltme ve sorularına aynı oturum sürecinde ya da müteakip oturumda yanıt alma hakkına sahiptir.

Madde 87. Milletvekillerinin görevlerini yerine getirmeleri sürecinde tüm devlet organları ve işletmeleri milletvekilleriyle tam bir işbirliği göstermekle yükümlüdür.

Madde 88. Yasa teklif etmek aşağıdakilerin sorumluluğudur:

a) Halk İktidarı Ulusal Meclisi milletvekilleri;

b) Devlet Konseyi;

c) Bakanlar Konseyi;

d) Halk İktidarı Ulusal Meclisi komisyonları;

e) Küba Sendikaları Merkezi Örgütü ve diğer toplumsal ve kitlesel örgütlerin ulusal yönetimleri;

f) Yargı yönetimiyle ilgili hususlarda Yüksek Halk Mahkemesi;

g) Yargılama yetkisiyle ilgili hususlarda Cumhuriyet Başsavcılığı;

h) Vatandaşlar. Bu durumda, taslağın seçme yeterliliğine sahip en az 10 bin vatandaş tarafından sunulması zorunlu bir ön koşuldur.

Madde 89. Devlet Konseyi, Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin oturumları arasındaki dönemde onu temsil eden organıdır; kararları yürürlüğe koyar ve Anayasa tarafından verilen diğer yükümlülüklere riayet eder.

Devlet Konseyi üyelerinin her biri eşit haklara sahip bir heyettir ve hem ulusal hem de uluslararası amaçlar için Küba Devleti'nin en üst düzey temsilcisidir.

Madde 90. Devlet Konseyi şu yetkilerle donatılmıştır:

a) Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ni özel oturumlara çağırmak;

b) Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin dönemsel yenilenmesi için seçim gününü belirlemek;

c) Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin iki oturumu arasında kanun hükmünde kararnameler çıkarmak;

d) gerektiğinde yürürlükteki yasalar hakkında genel ve zorunlu içtihatta bulunmak;

e) yasama inisiyatifini icra etmek;

f) Halk İktidarı Ulusal Meclisi tarafından ilan edilen referandumların yapılması için gerekli tüm düzenlemeleri yapmak;

g) Meclisin oturumlarına ara verdiği dönemlerde, güvenlik ve aciliyet sebebiyle toplantıya çağırılma olanağı olmadığı durumlarda -Anayasa tarafından Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne verilen görevler olan- ülke savunması gerektirdiği zamanlarda genel seferberlik ilan etmek ve bir saldırı durumunda savaş ilan etme yetkisini üstlenmek ya da barış anlaşmalarını onaylamak;

h) Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin iki oturumu arası dönemde, başkanının inisiyatifiyle Bakanlar Konseyi'nin üyelerini değiştirmek;

i) Yüksek Halk Mahkemesi Yönetim Konseyi aracılığıyla mahkemelere yönelik genel yönergeler yayınlamak;

j) Cumhuriyet Başsavcılığı'na yönelik yönergeler yayınlamak;

k) Başkanı'nın inisiyatifiyle, Küba'nın diğer devletlerdeki diplomatik temsilcilerini atamak ve geri çağırmak;

l) nişan ve onur unvanları vermek;

m) komisyonları tayin etmek;

n) af kararları vermek;

o) uluslararası anlaşmaları onaylamak ya da geçersiz ilan etmek;

p) diğer devletlerin diplomatik temsilcilerini tanımak ya da reddetmek;

q) Bakanlar Konseyi'nin verdiği hükümlerin ve Halk İktidarı Yerel Meclisleri'nin aldığı kararlar ve verdiği hükümlerin Anayasa'ya ya da yasalara aykırı olmaları ya da ülkenin genel çıkarları ile çelişmeleri durumunda bu karar ve hükümleri iptal etmek ve bu işleme ilişkin Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ni işlemin yapıldığı tarihten sonraki ilk toplantısında bilgilendirmek;

r) Halk İktidarı'nın yerel organlarının aldığı kararların ve verdiği hükümlerin Anayasa'ya, yasalara, kanun hükmünde

kararnamelere, kararnamelere ve daha üst organlarca verilen diğer kararlara aykırı olmaları ya da diğer yerelliklerin ya da ulusun genelinin çıkarlarına zararlı oldukları durumlarda bu kararları iptal etmek;

s) kendi kural ve düzenlemelerini onaylamak;

t) Devlet Konseyi ayrıca Anayasa ve yasalarca verilen ya da Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nce tanınmış diğer tüm yetkilerle donatılmıştır.

MADDE 91. Devlet Konseyi'nin bütün kararları üyelerinin basit çoğunluğu ile alınır.

MADDE 92. Halk İktidarı Ulusal Meclisi tarafından Devlet Konseyi'ne verilen yetki, dönemsel yenilenmeden dolayı seçilen yeni Devlet Konseyi iktidarı aldığında sona erer.

MADDE 93. Devlet Konseyi'nin başkanı, hükümetin de başkanıdır ve aşağıdaki yetkilere sahiptir:

a) devleti ve hükümeti temsil etmek ve genel politikalarını yürütmek;

b) Devlet Konseyi ve Bakanlar Konseyi'nin çalışmalarını yürütmek, düzenlemek, oturum toplamak için çağrı yapmak ve oturumlarına başkanlık etmek;

c) bakanlıkların ve diğer merkezi idare kurumlarının çalışmalarını denetlemek ve onlara kılavuzluk etmek;

d) herhangi bir bakanlığın ya da merkezi idare kurumunun liderliğini üstlenmek;

e) Halk İktidarı Ulusal Meclisi tarafından seçildikten sonra, Meclis'e Bakanlar Konseyi üyelerini önermek;

f) Bakanlar Konseyi üyelerinin istifalarını kabul etmek ya da Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne veya Devlet Konseyi'ne bu üyelerden birinin değiştirilmesini önermek, ve her iki durumda da mevcudun yerini alacak kişiyi önermek;

g) yabancı diplomatik görevlilerin itimatnamelerini kabul etmek. Bu yetki Devlet Konseyi başkan yardımcılarından birine devredilebilir;

h) tüm askeri kurumların en üst komutasını yürütmek ve silahlı kuvvetlerin genel örgütlenmesini belirlemek;

i) Ulusal Güvenlik Konseyi'ne başkanlık etmek;

j) bu Anayasa'da belirtilen durumlarda olağanüstü hal ilan etmek, koşullar izin verir vermez Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne, eğer Meclis toplanamıyorsa yasa uyarınca Devlet Konseyi'ne kararını bildirmek;

k) Devlet Konseyi'nin kanun hükmünde kararname ve diğer kararları ile Bakanlar Konseyi ya da onun Yürütme Komitesi'nce kabul edilmiş yasal hükümlerini imzalamak ve bunların Cumhuriyet Resmi Gazetesi'nde yayınlanmasını sağlamak;

l) Anayasa ya da yasaların verdiği tüm diğer görevleri üstlenmek.

MADDE 94. Devlet Konseyi Başkanı'nın yokluğu, hastalığı veya ölümü durumunda, birinci yardımcısı başkanın görevlerini üstlenir.

MADDE 95. Bakanlar Konseyi, en üst yürütme ve idare organı olup Cumhuriyet'in hükümetini oluşturur.

Bakanlar Konseyi'ni oluşturan bakanlıkların ve merkezi kurumların sayısı, adlandırılması ve işlevleri yasa ile belirlenir.

MADDE 96. Bakanlar Konseyi, devletin ve hükümetin başı olan başkan, birinci yardımcı, başkan yardımcıları, bakanlar, müsteşar ve yasanın belirlediği diğer üyelerden oluşur.

MADDE 97. Başkan, birinci başkan yardımcısı, başkan yardımcıları ve başkanın belirlediği diğer Bakanlar Konseyi üyeleri Yürütme Komitesi'ni oluşturur.

Bakanlar Konseyi toplantıları arasındaki dönemlerde Yürütme Komitesi, Bakanlar Konseyi'nin yetkisindeki konularda kararlar alabilir.

MADDE 98. Bakanlar Konseyi aşağıdaki yetkilere sahiptir:

a) politika, ekonomi, kültür, toplum ve savunma alanlarında Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin belirlediği çalışmaları örgütlemek ve yürütmek;

b) sosyo-ekonomik kalkınma için Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne taslak planlar önermek ve kabul edilmeleri durumunda uygulanmalarını örgütlemek, yürütmek ve yönetmek;

c) Cumhuriyet'in dış politikasını ve diğer hükümetlerle ilişkilerini yürütmek;

d) uluslararası anlaşmaları kabul etmek ve Devlet Konseyi'nin onayına sunmak;

e) dış ticareti yönetmek ve denetlemek;

f) devlet bütçesinin taslağını oluşturmak ve Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nce onaylandıktan sonra uygulanmasını sağlamak;

g) para ve kredi sistemini güçlendirecek tedbirler almak;

h) kanun teklifleri oluşturmak ve Halk İktidarı Ulusal Meclisi veya Devlet Konseyi'nin değerlendirmesine sunmak;

i) doğal afet durumlarında, ulusal savunma, ülke içi düzenin ve güvenliğin sağlanması, vatandaşların haklarının korunması, can ve mal varlıklarının korunması konularını gözetmek;

j) devletin idaresini yürütmek ve merkezi ve yerel yönetim kurumlarının etkinliklerini birleştirmek, eşgüdümünü sağlamak ve yönlendirmek;

k) Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin yasa ve kararları ile Devlet Konseyi'nin kanun hükmünde kararname ve hükümlerini uygulamak ve gerekli olduğu durumlarda bunlar için gerekli yönetmelikleri çıkarmak;

l) yürürlükteki yasalar temelinde ve onlara uygun olarak kararname ve kararlar çıkarmak ve uygulanmalarını yönetmek;

m) Halk İktidarı Eyalet veya Belediye Meclisleri'ne bağlı idarelerce alınan ya da merkezi devlet idarelerince kendilerine devredilen yetkiyle onaylanan kararların daha üst seviyedeki bir kurumca yayımlanan ve yerine getirilmesi zorunlu olan yönergelere aykırılığı durumlarında, bu kararları iptal etmek;

n) Halk İktidarı Eyalet ve Belediye Meclisleri'ne kendilerine bağlı eyalet ve belediye yönetimlerinin kendilerine has çalışmaları sırasında kabul ettikleri hükümlerin merkezi idare kurumlarının kendi işlevleriyle ilgili yönergeleriyle uyuşmazlık göstermesi durumunda, bu hükümlerin iptal edilmesini önermek;

o) merkezi yönetimin başkanları tarafından verilmiş hükümlerin daha üst seviyedeki ve yerine getirilmesi zorunlu yönergelere aykırılığı durumlarında, bu hükümleri iptal etmek;

p) Halk İktidarı'nın yerel meclisleri tarafından kabul edilen karar ve hükümlerin yürürlükteki yasaları ve diğer hükümleri ihlal etmeleri veya başka toplulukların veya ulusun çıkarlarına zarar vermeleri durumunda, Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne ya da Devlet Konseyi'ne bu karar ve hükümlerin iptalini önermek;

q) görevleri arasında yer alan çalışmaları yerine getirmeleri için komisyonlar oluşturmak;

r) yasanın tanıdığı yetkilerle memurlar atamak ve görevden almak;

s) Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin ya da Devlet Konseyi'nin verdiği görevleri üstlenmek.

Bakanlar Konseyi'nin örgütlenmesi ve işleyişi yasalarca düzenlenir.

MADDE 99. Bakanlar Konseyi Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne karşı sorumludur ve dönemsel olarak sorumlulukları hakkında hesap verir.

MADDE 100. Bakanlar Konseyi üyeleri aşağıdaki yetkilere sahiptir:

a) kendisine bağlı bakanlık ya da kurumun işlerini ve görevlerini yerine getirmek, gerekli kararları almak ve hükümleri vermek;

b) başka bir devlet organının hususi görevi olmayan durumlarda, ilgili yasa ve kanun hükmünde kararnamelerin uygulanmasına dönük yönetmelikleri çıkarmak;

c) Bakanlar Konseyi toplantılarına konuşma ve oy hakkı ile katılmak ve Konsey'e, yasa tasarısı, kanun hükmünde kararname, kararname, karar ya da uygun göreceği diğer bir öneriyi sunmak;

d) yasa uyarınca, ilgili memurları atamak;

e) Bakanlar Konseyi üyeleri ayrıca, Anayasa'nın ve yasaların tanıdığı diğer yetkilere sahiptir.

MADDE 101. Ulusal Savunma Konseyi, ülkeye savaş durumunda, savaş sırasında, seferberlik dönemlerinde ya da acil durumlarda önderlik etmek üzere, barış zamanında oluşturulur ve hazırlanır. Örgütlenmesi ve etkinlikleri yasa ile düzenlenir.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

SİYASİ - İDARİ BÖLÜMLENME

MADDE 102. Siyasi-idari amaçlarla, ülke eyalet ve belediyelere ayrılmıştır; bunların sayıları, sınırları ve adları yasa ile belirlenir.

Yasa ayrıca başka bölümler de oluşturabilir.

Eyalet, tüm yasal etkileriyle tüzel kişiliğe sahip bir yerel topluluktur. Siyasi olarak merkezi ve yerel yönetimler arasında bağ oluşturacak biçimde yasa ile oluşturulur, sınırları içerisindeki belediyelere denk düşen toprak parçasını kapsar. Yetkisi dahilindeki devlete ait ve idari sorumluluk ve işlevlerini yerine getirir ve temel görevi kendi sınırları içerisinde ekonomik ve sosyal kalkınmayı geliştirmektir. Bunun için, üst devlet organlarınca oluşturulmuş politika, plan ve programların yerine getirilmesinin, belediyelerin desteğini alarak ve çıkarlarını gözeterek, eşgüdümünü sağlar ve denetler.

Belediye, tüm yasal etkileriyle tüzel kişiliğe sahip bir yerel topluluktur. Sahip olduğu nüfusun gerektirdiği ekonomik ve sosyal ilişkileri kapsayacak yüzey alanına ve asgari yerel gereksinimleri karşılayacak kapasiteye sahip olacak biçimde yasa ile siyasi olarak örgütlenmiştir.

Eyalet ve belediyeler, kendi işlevlerini yerine getirmenin yanı sıra, devletin amaçlarının gerçekleştirilmesine de katkıda bulunurlar.

ONİKİNCİ BÖLÜM

HALK İKTİDARININ YEREL ORGANLARI

MADDE 103. Ülkenin ayrıldığı siyasi-idari bölümlerde kurulu bulunan Halk İktidarı Meclisleri, devlet iktidarının en üst seviyedeki yerel örgütleridir. Bu nedenle bu kurumlar, ilgili sınırlar içerisindeki devlet işlevlerini yerine getirmek üzere en üst düzeyde yetkiye sahiptir. Buna göre, Halk İktidarı'nın yerel organları kendi yetki alanları içinde ve kanun kapsamında hükümet ederler.

Halk İktidarı'nın yerel organları, kanun tarafından öngörüldüğü üzere, bölgesinde bulunup kendisine tabi olmayan birimlerin faaliyetlerinin geliştirilmesine ve planlarının yerine getirilmesine de yardımcı olur.

Bu Meclisler tarafından kurulan yerel idareler, her birinin sınırları içerisinde ve yetki alanındaki kolektifin ekonomik ihtiyaçları ve sağlık, destek, eğitim, kültür, spor ve dinlence hizmetleri gereksinimlerini karşılamak amacıyla kurulan, yerel olarak kendilerine bağlı bulunan iktisadi varlıklar ile üretim ve hizmet kuruluşlarını yönetir.

Halk İktidarı'nın yerel meclisleri işlevlerini yerine getirmek için Halk Konseyleri'nden ve halkın inisiyatifi ve geniş katılımından destek alır ve toplumsal ve kitlesel örgütlerle yakın bir işbirliği içerisinde hareket eder.

MADDE 104. Halk Konseyleri şehirlerde, kasabalarda, mahallelerde ve kırsal alanlarda kurulur; Konseyler işlevlerini yerine getirmek üzere en üst düzeyde yetkiye sahiptir; işlevlerini yerine getirdikleri sınırları ve Halk İktidarı'nın yerel, eyalet ve ulusal kurumlarını da temsil ederler.

Halk Konseyleri, halkın ve yerel inisiyatiflerin kendi sorunlarının çözümüne en geniş anlamda katılımını teşvik ederek, üretim ve hizmet faaliyetlerinin geliştirilmesinde etkinliği sağlamak ve halkın iktisadi ihtiyaçlarını ve sağlık, eğitim, kültür ve toplumsal

faaliyetlerle ilgili gereksinimlerini karşılamak üzere faal bir biçimde çalışır.

Konseyler faaliyet alanlarında bulunan işletmelerin çalışmalarının eşgüdümünü sağlar; bu işletmeler arasında işbirliğini teşvik eder ve faaliyetlerini denetler.

Halk Konseyleri, mahallelerde seçilen delegelerden oluşur ve başkanlarını kendi aralarından seçmek zorundadırlar. Kitle örgütlerinin ve söz konusu bölgede bulunan en önemli kurumların temsilcileri de Konseyler'de yer alabilir.

Halk Konseyleri'nin örgütlenişi ve işlevleri yasayla düzenlenir.

MADDE 105. Halk İktidarı Eyalet Meclisleri, kendi sınırları içerisinde aşağıdaki yetkilere sahiptir:

a) yasalara ve devletin daha üst organları tarafından kabul edilen diğer düzenlemelere uymak ve bunların icrasına yardımcı olmak;

b) yetkili ulusal kurumlar tarafından kabul edilen politikalar uyarınca eyaletin gelir ve harcama bütçe ve planını onaylamak ve bunların gerçekleştirilmesini denetlemek;

c) Eyalet Meclisi'nin başkan ve başkan yardımcısını seçmek veya geri çağırmak;

d) Eyalet Meclisi sekreterini tayin etmek veya değiştirmek;

e) yasa tarafından öngörüldüğü üzere, kendi bölgesinde bulunan başka organlara bağlı kuruluşlara karşılık gelen devlet bütçesinin ve teknik-iktisadi planın hazırlanmasına ve idaresine katılmak;

f) çalışma komisyonları vasıtasıyla eyalet idaresi örgütünün faaliyetlerini denetlemek ve idare etmek;

g) Başkan'ın önerisiyle eyalet idaresi örgütünün üyelerini tayin etmek veya değiştirmek;

h) Bakanlar Konseyi'nce belirlenen ilkeler uyarınca, eyalet idaresi örgütüne bağlı olan iktisadi faaliyetleri; üretim ve hizmetler, sağlık, kültür, spor, çevrenin korunması ve dinlence ile ilgili faaliyetleri yürütmekle görevli kuruluşların örgütlenişini, işleyişini ve görevlerini belirlemek;

i) Bölgesinde idari meselelerle ilgili ve merkezi devlet idaresinin ya da belediye örgütlerinin genel yetki alanına girmeyen anlaşmalara dair karar almak;

j) Halk İktidarı Belediye Meclisleri'nin önerisiyle Halk Konseyleri'nin oluşturulmasını ve örgütlenmesini onaylamak;

k) eyalet idaresi kurumları tarafından kabul edilen kendi yetki alanı çerçevesindeki kararları yürürlükten kaldırmak veya bu kararlar, eyalet idaresi örgütüne merkezi devlet idaresi kurumları tarafından verilen yetkiler uyarınca alınmışsa, kararların yürürlükten kaldırılması için Bakanlar Konseyi'ne öneride bulunmak;

l) Kendisine bağlı idari örgütlerin ve Halk İktidarı Meclisleri'nin sunduğu mali raporları incelemek ve değerlendirmek ve bu raporlarda yer alan uygun kararları benimsemek;

m) çalışma komisyonları oluşturmak veya bunları lağvetmek;

n) üst düzey devlet organları tarafından hazırlanan kadro politikalarının uygulanmasıyla ilgili bütün konularla ilgilenmek;

o) yasallık ilkesini, kamu düzenini ve ülkenin savunma yeteneğini güçlendirmek;

p) Anayasa ve yasalar tarafından belirlenen diğer bütün görevleri yerine getirmek.

MADDE 106. Halk İktidarı Belediye Meclisleri kendi yetki alanlarının sınırları içerisinde aşağıdaki yetkilere sahiptir:

a) yasalara ve devletin daha üst organları tarafından kabul edilen diğer düzenlemelere uymak ve bunların icrasına yardımcı olmak;

b) Belediye Meclisi'nin başkanını ve başkan yardımcısını seçmek veya geri çağırmak;

c) Belediye Meclisi'nin sekreterini tayin etmek veya değiştirmek;

d) çalışma komisyonlarının desteğiyle belediyeye bağlı kuruluşları denetlemek ve idare etmek;

e) Kendisine bağlı olan örgüt veya makamların Anayasa'ya, kanunlara, kanun hükmünde kararnamelere, kararnamelere, üst düzey devlet organları tarafından alınan kararlara aykırı olan ya da başka bölgelerde bulunan toplulukların çıkarlarını veya ülkenin genel çıkarlarını etkileyen karar ve tedbirlerini iptal etmek ya da değiştirmek; bu makamlar kendilerine merkezi devlet idaresi tarafından tevdi edilen yetkiler uyarınca hareket ediyorsa, bu karar ya da tedbirlerin iptali için Bakanlar Konseyi'ne öneride bulunmak;

f) Anayasa ve yürürlükteki yasalar çerçevesinde, belediyelerin çıkarlarıyla ilgili anlaşmaları kabul etmek ve tedbirleri yürürlüğe koymak ve bunların uygulanışını denetlemek;

g) Başkan'ın önerisiyle idari kurumların üyelerini tayin etmek veya değiştirmek;

h) Bakanlar Konseyi tarafından belirlenmiş ilkeler uyarınca, idari kurumlara bağlı olarak iktisadi faaliyetlerden, üretim ve hizmet ve sağlık faaliyetlerinden ve yardım, eğitim, kültür, spor, çevre koruma ve dinlence gibi başka faaliyetlerden sorumlu kuruluşların örgütlenişini, işleyişini ve görevlerini belirlemek;

i) Yasalar tarafından öngörüldüğü üzere Halk Konseyleri'nin oluşturulması ve örgütlenmesi için öneride bulunmak;

j) çalışma komisyonları oluşturmak ve bunları lağvetmek;

k) merkezi devlet idaresine bağlı yetkili kurumların belediyelerin sosyo-ekonomik plan ve bütçelerine ilişkin hazırladıkları politika doğrultusunda belediyenin sosyo-ekonomik plan ve bütçesini onaylamak ve yürütülmesini denetlemek;

l) bölgesinde bulunan, kendisine bağlı olmayan kuruluşların – bu kuruluşlar belediyeye bağlı çalışma komisyonlarından ve idari örgütten destek alabileceği için– faaliyetlerini yürütmesine ve üretim ve hizmet planlarını gerçekleştirmesine yardım etmek;

m) İdari kurumların sunduğu mali raporları incelenmek ve değerlendirmek ve bu raporlarda yer alan uygun kararları benimsemek;

n) üst düzey devlet organları tarafından hazırlanan kadro politikalarının uygulanmasıyla ilgili bütün konularla ilgilenmek;

q) yasallık ilkesini, kamu düzenini ve ülkenin savunma yeteneğini güçlendirmek;

o) Anayasa ve yasalar tarafından belirlenen diğer bütün görevleri yerine getirmek.

MADDE 107. Halk İktidarı Yerel Meclisleri'nin olağan ve özel oturumları, devletle ilgili nedenler veya kişilerin haysiyetiyle ilişkili meselelere atıfta bulunulması dolayısıyla oturumların kapalı yapılmasına karar verilmesi dışında, kamuya açık olarak gerçekleştirilir.

MADDE 108. Halk İktidarı Yerel Meclisleri'nde kabul edilen anlaşmaların geçerli olabilmesi için toplam üye sayısının yarısından

fazla üyenin mevcut bulunması gerekir. Anlaşmalar basit çoğunlukla kabul edilir.

MADDE 109. Belirli amaçları yerine getirmek amacıyla, yerel ihtiyaçları karşılamak üzere örgütlenen kurumlar yasalar, kanun hükmünde kararnameler ve kararnamelerle; Bakanlar Konseyi tarafından kabul edilen anlaşmalarla; yetki alanları kapsamında olup genel çıkara dayanan ve ulusal düzeyde düzenlenmesi gereken konulara ilişkin merkezi devlet idaresi kurumlarının başkanlarınca çıkartılan yönetmeliklere ve bağlı oldukları yerel örgütlerce kabul edilen anlaşmalar ile yönetilir.

MADDE 110. Kalıcı çalışma komisyonları, yerelliklerin belirli ihtiyaçlarını karşılamak, Meclis faaliyetlerine yardımcı olmak ve özellikle Meclise bağlı yerel kuruluşları ve kendi bölgelerinde bulunan başka düzeylerde tabiyet içerisinde bulunan kuruluşları denetlemek ve idare etmek üzere Halk İktidarı Eyalet ve Belediye Meclisleri tarafından oluşturulur.

Geçici komisyonlar belirlenen zaman sınırları içerisinde kendilerine tayin edilen belirli görevleri yerine getirir.

MADDE 111. Halk İktidarı Eyalet Meclisleri, delegelerin hizmet süresi olan beş yılda bir yenilenir.

Halk İktidarı Belediye Meclisleri delegelerin hizmet süresi olan iki yılda bir yenilenir.

Söz konusu hizmet süreleri, MADDE 72'de belirtilen durumlarda yalnızca Halk İktidarı Ulusal Meclisi kararıyla uzatılabilir.

MADDE 112. Yerel Meclislere atanan delegelerin görevlerine herhangi bir anda son verilebilir. Göreve son vermenin biçimi, bunu gerektirecek durumlar ve bunun yöntemleri yasalarla belirlenir.

MADDE 113. Delegeler seçmenlerinin emirlerini, toplumun bütününün çıkarlarına uygun olacak şekilde yerine getirir; bu nedenle işlevleriyle olağan sorumluluk ve görevleri arasında eşgüdüm sağlamak zorundadırlar. Bu işlevlerin ne biçimde yerine getirileceği yasalarla düzenlenir.

MADDE 114. Halk İktidarı Belediye Meclisi delegeleri Anayasa ve yasalar tarafından verilen haklara ve ödevlere sahiptirler ve özellikle;

a) seçmenleri tarafından dile getirilen fikirleri, ihtiyaçları ve sorunları Meclis'e ve yerel idareye taşımak;

b) Meclis'in politikaları ve halkın işaret ettiği sorunları çözmeye yönelik aldığı tedbirler hakkında seçmenlerini bilgilendirmek veya bu sorunların çözülememesinin nedenlerini ana hatlarıyla belirtmek;

c) Faaliyetleri hakkında seçmenlerine düzenli olarak hesap vermek ve istenildiğinde Meclis'e veya bağlı oldukları komisyona kendilerine verilen görevlerin yerine getirilip getirilmediğiyle ilgili bildirimde bulunmakla sorumludurlar.

MADDE 115. Halk İktidarı Eyalet Meclisleri delegeleri eylemlerini kolektifin yararına yürütmekle ve yasayla düzenlenmiş yollara göre kişisel olarak aldıkları tedbirleri rapor etmekle görevlidir.

MADDE 116. Halk İktidarı Eyalet ve Belediye Meclisleri başkanını ve başkan yardımcısını kendi delegeleri arasından seçer.

MADDE 117. Halk İktidarı Eyalet ve Belediye Meclislerinin başkanları aynı zamanda ilgili idari örgütlerin de başkanıdır ve bölgelerinde devleti temsil ederler. Başkanların işlevleri kanunlarla belirlenmiştir.

MADDE 118. Halk İktidarı Eyalet ve Belediye Meclislerini oluşturan idari örgütler üyeleri eşit haklara sahip kurullar olarak çalışır ve içerikleri, bileşimleri, işlevleri ve görevleri yasalar tarafından düzenlenir.

MADDE 119. Eyalet ve Belediye Savunma Konseyleri ve Savunma Bölgesi Konseyleri kendi bölgelerinin işlerini yürütmek üzere barış zamanında kurulur ve örgütlenir; savaş halinde, savaş süresince, genel seferberlik koşullarında veya olağanüstü hallerde genel savunma planı ve ordunun askeri konseyleri temelinde bu koşullara uygun rol ve sorumlulukları yerine getirir. Konseylerin örgütlenişini ve işlevlerini Ulusal Savunma Konseyi kanunlar uyarınca belirler.

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MAHKEMELER VE BAŞSAVCILIK

MADDE 120. Adaleti uygulama işlevi halktan doğar ve halk adına Yüksek Halk Mahkemesi ve yasayla tespit edilen diğer mahkemeler tarafından yürütülür.

Yargı faaliyetinin ana amaçları yasayla belirlenir ve mahkemelerin organizasyonu, bu mahkemelerin yargılama yetki ve becerilerinin kapsamı, yetkileri ve bunları uygulama biçimleri, hakimlerin uyması gereken standartlar, ne şekilde seçilmeleri gerektiği ve görevden alınma veya görevlerine son verme sebep ve yöntemleri yasayla düzenlenir.

MADDE 121. Mahkemeler, tüm diğer sistemlerden işlevsel olarak bağımsız şekilde kurulmuş olan bir kamu kurumları sistemi oluşturur ve yalnızca Halk İktidarı Ulusal Meclisi ile Devlet Konseyi'ne tabidirler.

Yüksek Halk Mahkemesi, en önemli yargı makamıdır ve bu alandaki kararları nihaidir.·

Kendi Yönetim Konseyi aracılığıyla yönetmelikler teklifi verebilir ve çıkartabilir; uygulanması tüm mahkemeler için zorunlu olan kararlar alır ve kurallar koyar; ve deneyimlerine dayanarak, hukukun yorumlanmasında ve uygulanmasında birörnek yargı uygulamalarının tesis edilmesi için bağlayıcı talimatlar yayınlar.

MADDE 122. Hakimler, adaleti uygulama görevlerinde bağımsızdırlar ve yalnızca yasaya itaat etmekle yükümlüdürler.

MADDE 123. Mahkemelerin yargı yetkisi sınırları dahilinde ilan veya kabul edilen cezalar ile diğer mahkeme kararlarına kamu kurumları, iktisadi kurumlar, toplum kuruluşları ve vatandaşlar tarafından, bunlardan doğrudan etkilenen veya uygulanmasıyla doğrudan ilişkisi bulunmayan fakat tek sorumluluğu bunlara katılmak olanlar tarafından uyulmalı ve bu ceza ve kararlar uygulanmalıdır.

MADDE 124. Adaletin işlemesi için, bütün mahkemeler üyeleri birbirleriyle eşit haklara sahip kurullar halinde görev yaparlar ve profesyonel olan ve olmayan hakimler bu kurullara eşit hak ve ödevlerle katılırlar.

Meslekten olmayan hakimlere verilen yargı görevleri, taşıdıkları toplumsal önem dolayısıyla söz konusu hakimlerin asıl mesleki görevlerine göre öncelik taşır.

MADDE 125. Mahkemeler, kanunla tespit edilen biçim ve dönemlerde, yaptıkları işle ilgili hesap verirler.

MADDE 126. Hakimler yalnızca, onları seçen kurumlar tarafından görevden alınabilirler.

MADDE 127. Cumhuriyet Başsavcılığı, temel amacı itibariyle devlet kurumlarının, iktisadi ve sosyal kurumların ve vatandaşların Anayasa, yasalar ve diğer yasal düzenlemelere katı bir biçimde uymalarını temin ederek ve kamu davalarının açılması ve uygulanması sürecinde devleti temsil ederek yasallığın denetim ve korunması konusunda yetki sahibi olan devlet kurumudur.

Başsavcılığın diğer amaç ve işlevleri ile yetkilerini kullanması sürecinin biçim, süre ve gerekçeleri yasa tarafından belirlenir.

MADDE 128. Cumhuriyet Başsavcılığı, yalnızca Halk İktidarı Ulusal Meclisi ile Devlet Konseyi'ne tabi olan organik bir birim oluşturmaktadır.

Cumhuriyet Başsavcısı talimatlarını doğrudan Devlet Konseyi'nden alır.

Cumhuriyet Başsavcısı, makamınca ülkenin her yanında yürütülen tüm işlerin yönetim ve denetimiyle ilgilenir.

Başsavcılığa bağlı kurumlar ülkenin her yanında dikey bir biçimde örgütlenir. Bunlar yalnızca Cumhuriyet Başsavcılığı'na bağlıdırlar ve tüm yerel kurumlardan bağımsızdırlar.

MADDE 129. Cumhuriyet Başsavcısı ile yardımcı savcılar Halk İktidarı Ulusal Meclisi tarafından seçilir ve görevden alınırlar.

MADDE 130. Cumhuriyet Başsavcısı yaptığı işle ilgili olarak Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne, yasayla belirlenen biçim ve sıklıkta hesap verir.

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SEÇİM SİSTEMİ

MADDE 131 – Yasal yeterliliğe sahip tüm vatandaşlar, doğrudan veya Halk İktidarı'nın kurumlarına seçtikleri temsilcileri aracılığıyla devletin liderliğinde yer alma ve bu amaç doğrultusunda ve yasanın emrettiği şekilde düzenli aralıklarla gerçekleştirilen seçimlere ve halk referandumlarına özgür, eşit ve gizli oyla katılma hakkına sahiptir. Her seçmenin yalnızca bir oyu bulunur.

MADDE 132 – Aşağıdakiler dışında, 16 yaşından büyük her Kübalı erkek ve aynı şekilde kadın oy kullanma hakkına sahiptir:

a) zihinsel engelli oldukları mahkemece beyan edilen zihinsel engelliler;

b) suç işlemiş ve bu sebeple oy kullanma hakkını kaybetmiş olanlar.

MADDE 133 – Tüm siyasi haklara sahip olan her Kübalı erkek ve aynı şekilde kadın seçilebilir.

Eğer seçim, Halk İktidarı Ulusal Meclisi'ne milletvekili yollamak amacıyla yapılıyorsa 18 yaşından büyük olmaları gerekir.

MADDE 134 – Devrimci Silahlı Güçler ile ulusun diğer askeri kurumlarının üyelerinin de tıpkı diğer vatandaşlar gibi seçme ve seçilme hakları bulunmaktadır.

MADDE 135 – Eyalet ve Belediye Meclisleri'ni oluşturan delegelerin sayıları ülkenin seçim amaçlı olarak bölündüğü bölgelerin her birinde oturan insanların sayısıyla orantılı şekilde yasayla belirlenir.

Eyalet ve Belediye Meclisleri'nin delegeleri, seçmenler tarafından özgür, doğrudan ve gizli oyla seçilir. Ayrıca, bu delegelerin seçim usulü yasayla düzenlenir.

MADDE 136 – Milletvekiii veya delegelerin seçilmiş olmaları için, seçim bölgelerinde kullanılan geçerli oyların yarısından fazlasını almış olmaları gerekir.

Bu durum gerçekleşmediği veya bazı makamlar dolmadığı takdirde izlenecek olan usul yasayla belirlenir.

ONBEŞİNCİ BÖLÜM

ANAYASAL REFORMLAR

MADDE 137 –Birinci Bölümü'nün 3. Maddesi'nin tesis ettiği geri döndürülemez nitelikteki politik, toplumsal ve ekonomik sistem hakkındaki hükümler ya da yabancı bir gücün saldırısı, tehdidi veya baskısı altında müzakereyi yasaklayan 11. Madde'nin hükümleri hariç tutulmak koşuluyla, bu Anayasa'nın hükümleri ancak, Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin üyelerinin toplam sayısının en az üçte ikisini oluşturan bir çoğunluk tarafından ve yoklama oylamasıyla kabul edilecek kararlarla tamamen veya kısmen değiştirilebilir. Eğer değişiklik Halk İktidarı Ulusal Meclisi'nin veya Devlet Konseyi'nin bütünlük ve yetkileriyle veya Anayasa'da yer alan hak ve ödevlerin bütünüyle ilgili ise, Meclis tarafından bu amaçla düzenlenecek olan referandumda oy kullanma hakkı bulunan vatandaşların çoğunluğunun değişikliğe onay vermesi gereklidir.

ÖZEL HÜKÜM

2002 yılı Haziran ayının 15'i ile 18'i arasında, Küba halkının hemen hemen tamamı, bütün kitle örgütlerinin aynı ayın 10'unda toplanan ulusal düzeydeki Olağanüstü Genel Kurulları tarafından teklif edilen Anayasa değişikliklerine koşulsuz desteklerini ortaya koydular. Bu destek Cumhuriyet'in Anayasası'nın bütününü ve Anayasa'nın sosyalist niteliği ile içerdiği politik ve toplumsal sistemin geri döndürülemezliğini onayladı. Bu, Birleşik Devletler'in emperyalist yönetiminin 20 Mayıs 2002'de yönelttiği talepler ve tehditlere karşı layığınca ve kategorik bir yanıttı. Teklif, Beşinci Yasama'nın 24 ve 26 Haziran 2002 tarihleri arasında toplanan Olağanüstü Oturumunda oybirliği ile kabul edilen V-74 sayılı Karar ile onaylandı.

24 Şubat 1976 tarihinde ilan edilmiş olan bu Anayasa, 3. Yasama Meclisi'nin 10, 11 ve 12 Temmuz 1992 tarihlerinde gerçekleştirilen 11. Olağan Oturumu'nda Halk İktidarı Ulusal Meclisi tarafından onaylanan reformları içermektedir.

İNİSİYATİF DİLEKÇESİNİN METNİ:

BİR ANAYASAL DEĞİŞİKLİK İÇİN İNİSİYATİF

En güzel emsallerine ulusal kimliğimizi biçimlendiren asil insanlarda rastlanan ulusal özgürlük, bağımsızlık ve egemenlik için verilen şanlı mücadele geleneklerinin meşru varisi ve taşıyıcısı,

1868 ve 1895 kurtuluş savaşlarında İspanyol sömürgeciliğine karşı bağımsızlık için savaşan fakat zaferleri ABD'nin askeri müdahalesi ile ellerinden çalınan yurtseverler,

zulme, Yanki'nin emperyalist tahakkümüne, siyasi ve idari yolsuzluğa, vatandaşlık hak ve hürriyetlerinin yokluğuna, ırkçılığa, ırksal ayrımcılığa, adaletsizliğe, eşitsizliğe ve vahşi baskılara karşı elli yılı aşkın süre mücadele eden erkek ve kadınlar,

Bağımsızlığın nihai olarak kazanıldığı 1 Ocak 1959'a kadar, Moncada'da, dağlarda ve kentlerde halkımız için adil, insani ve onurlu bir gelecek uğruna hayatlarını verenler,

bu kırk üç yıl boyunca Sosyalist Devrimin ve onun ilkelerinin savunmasında hayatını feda edenler olarak

KÜBA HALKI

ŞUNUN FARKINDADIR Kİ:

Devletin egemenliği Küba Halkı'nın ellerindedir; dolayısıyla ulusun anayasal iktidarı halka bağlıdır. Bu, orijinal taslağı kendilerine sunulan metne ilişkin fikirlerini söyleyen ve değişiklik önerilerinde bulunan milyonlarca insan tarafından tartışılmış ve analiz edilmiş mevcut Anayasa'da ifade edilmiştir; bu Anayasa referandumda seçmenlerin serbest,

doğrudan ve gizli oylarıyla % 97.7 oranında onaylanmış ve 24 Şubat 1976'da ilan edilmiştir;

Sosyalist Devrim Küba'yı aşağılayıcı bir emperyalist tahakkümden kurtarmıştır ve onu Küba ulusunun gücüne, hükümetine ve iktidarına vücut veren cesur ve kahraman kadın ve erkeklerin oluşturduğu bilge ve isyankar bir halkın sıkı birliği, beraberliği ve uzlaşısı üzerine kurulmuş özgür ve bağımsız bir ulusa dönüştürmüştür. Aynı insanlar yetenekleri ve fikirleriyle insanlık tarihinin gördüğü en güçlü imparatorluğun saldırganlığı ile yüzleşti ve buna karşı kendini savundu;

Amerika Birleşik Devletleri yönetiminin halkımızı boğmak ve aşağılamak için empoze ettiği sıkı abluka ve ekonomik savaşa rağmen, Küba ulusu Devrim'in görkemli yıllarında yüksek eğitim, kültürel ve sosyal göstergelerdeki başarıları ile meydan okumuştur. Okuma yazma bilmeyenlerin oranının %0.2'ye düşmesi, ilköğretimdeki okullaşma oranının %100'e, orta öğretimdeki okullaşma oranının %99,7'ye ulaşması, bebek ölümü oranının her bin doğumda 6.2'ye gerilemesi, her yüz bin kişiye 590 doktor, 743 hemşire ve 630.6 hastane yatağı düşmesi ve ortalama yaşam süresinin 76 yıla çıkması bu başarılardan bazılarıdır. Diğer pek çok temel başarı ile birlikte bunlar her vatandaşa sağlıklı, vakur ve adil bir hayat sağlamaktadır;

Devrim'in zaferinden sonra toplumumuzda yaşanan dönüşümler, halkımıza toplumun gerçek önderliği ile işbirliği için yeni ve daima büyüyen öncü roller üstlendikleri beklenmedik yollar açmıştır. Bu temeller üzerinde Cumhuriyet'in Anayasası'nda belirtilen yeni kurumlar ve yeni seçim sistemi ortaya çıkmıştır. Bu yenilikler, temsilcilerini seçme, tayin etme, oy verme, kontrol etme ve geri çağırma hakkına yalnızca halkın sahip olduğunu kabul ederek halkın aktif katılımının demokratik içeriğinin güvencesidir. Ayrıca bu

yenilikler insanlarımızın parçası oldukları Halk Konseyleri; sosyal örgütlenmeler ve kitle örgütleri kanallarıyla, ülkeyi etkileyen temel sorunlar üzerine tartışma ve kararlar almayı kapsayan katılımcı bir kültürün geliştirilmesine katkıda bulunmuştur. Seçimlere halkın kitlesel katılımının %95'i bulması devrimin benimsenmesinin ve ona destek verilmesinin ifadesidir;

Miami terörist çetesi tarafından yüreklendirilen Amerika Birleşik Devletleri Başkanı George W. Bush, özgürlüğü Kübalılardan çalan emperyalist savaşın bir sonucu olarak ortaya çıkan Yanki yeni-sömürge cumhuriyetinin 100. kuruluş yıldönümünde, Küba'nın siyasi sistemini alaşağı edip Devrimin eserini yok edeceklerini ortaya koyarak, sert önlemlerle saldırganlığı arttıracaklarını ilan etmiştir.

ÖTE YANDAN

Küba Halkı kurulu ekonomik, sosyal ve siyasi düzenini savunmak için Anayasa'nın 3. maddesinde belirtilen egemen gücünü kullanma hakkına sahiptir. Cumhuriyet'in Anayasası'nın 63. maddesinde her vatandaş otoritelere dilekçe verme temel hakkını kullanır;

DİLEKÇELER

Halkımızın egemen iradesini temsil ve ifade eden Halk İktidarı Ulusal Meclisi, Devlet iktidarının en yüksek örgütü:

BİR: Cumhuriyet Anayasası'nın üzerinde yükseldiği her bir ilkeyle özellikle de Birinci Bölüm'ün hasredildiği Ekonomik, Sosyal ve Siyasi Temellerle, "Küba bağımsız ve egemen bir sosyalist işçi devletidir; siyasi özgürlük, sosyal adalet, bireysel ve kolektif refah ve insani dayanışma adına herkesin katılımı ile ve herkesin iyiliği için örgütlenen birleşmiş ve demokratik bir cumhuriyet olarak kurulmuştur" ifadesinin altını çizerek halkımızın özdeşleşmesini onaylamakla;

İKİ: Halkın Cumhuriyet'in Anayasası'nda ortaya konan ekonomik, siyasi ve sosyal sistemin dokunulmazlığı konusundaki iradesini açıkça beyan etmekle;

ÜÇ: Başka herhangi bir Devletle geliştirilen ekonomik, siyasi ve diplomatik ilişkilerin asla yabancı bir gücün saldırganlığı, tehdidi ve baskısı altında müzakere edilmeyeceğini onaylamakla görevlidir.

DÖRT: Yukarıda bahsedilen istekler bir kez ilgili yasal prosedürle onaylandıktan sonra Cumhuriyet'in Anayasası'nda kurallar dizisinin bir parçası olarak ve bunlarla çelişki veya karşıtlık içinde olan herhangi önceki bir hükmün iptal edileceğine açıklık getirilerek içerilmelidir.

10 Haziran 2002

1 Ocak 1959'da iktidara gelen devrimci hükümetin tesis ettiği toplumsal ve politik örgütlenme Küba halkına vaat ettiği eşit, adil ve özgür bir toplum kurma hedefiyle biçimlendi. Yurdun bağımsızlaşması, ulusun egemenliğini eline alması, toplumun demokrasiye kavuşması ve emeğin özgürleşmesinin ancak hepsi bir arada yaşayabilen kazanımlar olduğunu Küba halkı aradan geçen kırk dokuz yılda insanlık tarihinin tanık olduğu en parlak gelişmelerden birini sergileyerek kanıtladı.

Bu nedenle, Küba örneği "çok partili parlamenter rejime dayalı demokrasi" denen göz bağı ile aldatılan halklar için kendilerinden gizlenen gerçeklerin yaşayan bir örneğidir. Yirmi birinci yüzyılın ilk yıllarına rastlayan toplumlar tarihinin uğursuz bir evresinde, Küba halkının neredeyse bütün fertleri "sosyalizmden daha azına razı olmayacaklarını" dünyaya duyurup, bunu anayasalarına değiştirilemez bir hüküm olarak yazdılarsa, arkasında bu kazanımlar durmaktadır.

Bu nedenle Küba, 21. yüzyıl insanının yaşayan en önemli ilham kaynaklarından biridir.

Elinizde tutmakta olduğunuz Küba Cumhuriyeti Anayasası, José Marti Küba Dostluk Derneği üyeleri tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. Anayasa'nın İngilizce çevirisi esas alınarak ve İspanyolca orijinali ile karşılaştırılarak sürdürülen oldukça titiz bir çabanın sonucunda, metnin politik ve hukuki içeriği ve biçiminin yanı sıra devrimci ruhunu da Türkçe'de yeniden kuran bir çeviriye ulaşmaya gayret edilmiştir.

Anayasa'nın yanı sıra bu kitapta yer verdiğimiz, Küba Cumhuriyeti Türkiye Büyükelçisi Sayın Ernesto Gomez Abascal'ın Türkiye'deki okuyucular için yazdığı sunuş Küba'nın bugünkü devrimci anayasasına varan tarihsel serüvenini özetliyor.

ISBN 978-975-9231

